

Izhaja vsak četrtek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Trst, Ulica Martiri della Libertà
(Ul. Commerciale) 5/I. Tel. 28-770
Za Italijo: Gorica, P.zza Vittoria
18/II. Pošt. pred. (casella post.)
Trst 431. Pošt. č. r.: Trst, 11/6464
Poštnina plačana v gotovini

NOVI LIST

Povečana izdaja lit. 50.—
N A R O Č N I N A:
tromesečna lir 400 - polletna lir
750 - letna lir 1450 — za inozem-
stvo: tromesečna lir 700 - pol-
letna lir 1300 - letna lir 2600.
O g l a s i p o d o g o v o r u
Spedizione in abb. postale I. gr.

ŠT. 332

TRST, ČETRTEK 22. DECEMBRA 1960, GORICA

LET. IX

PRAZNIK DRUŽINSKEGA VESELJA

Spet obhajamo rojstvo božjega Otroka, ki je prišel na svet, da bi ga odrešil. Zato je božič za kristjana praznik veselja in optimizma, saj ve, da nobena še tako strašna katastrofa nikoli ne bo mogla izbrisati iz človeške zgodovine tega dejstva in zamegliti vesoljnemu človeštvu in posamezniku njiju končnega cilja in življenjskega smisla — božjega odrešenja.

Jezus se je rodil v hlevčku na slami in le krotki živali, osliček in voliček, sta ga grela s svojo toplo sapo. Tudi s tem je dalo božje Dete svetu vzgled: ne iščite udobja za vsako ceno, pozabljajoč na končni cilj človeškega življenja. Če bi bil namen človekovega življenja samo v čim višji življenjski ravni, bi si bil božji Otroek nedvomno izbral imenitnejši kraj za svoje rojstvo kot revni hlevček na polju pred mestom. Rodil bi se bil v družino bogataša, plemenitaša ali kralja in položili bi ga bili na svilene plenice, grela pa bi ga bila centralna kurjava, katero so tudi že takrat poznali. S tem bi bil posvetil in poveljčal bogastvo in udobje. Toda ne: rodil se je ubog med ubogimi in s tem za vedno pokazal, da sta revščina in bogastvo nekaj relativnega, nekaj, kar ni odločilno ne za človekovo srečo na tem svetu in ne za večno odrešenje.

S svojim rojstvom pa je božji Otroek poveljčal tudi družino. Bog bi se bil lahko utelesil tudi brez rojstva v navadno človeško družino. Utelesil bi se bil lahko naravnost. Toda s tem, da se je rodil v družino preprostega tesarja in njegove žene Marije, je za vse večne čase napravil iz te judovske družinice simbol in vzgled družine in družinske sreče. Družina — to pa so oče, mati in otroci.

V vseh izložbenih oknih žarijo te dni v bajni razsvetljavi jaslice s sveto Družino, toda koliko ljudi hodi mimo, ne da bi se zavedli pomena tega simbola. Tudi če se ustavijo in občudujejo umetniško izdelane jaslice, se najbrž le redki spomnijo, da vsebujejo tudi neko božjo poslanico ljudem: sprejmite življenje, če vam ga je Bog poslal, ker je sveto. Sprejmite otroka v svojo zibelko. Koliko elegantno oblečenih, pa tudi preprostih žensk bi se moralo te dni ob pogledu na jaslice, na božje Dete v njih, s sramoto in kesom v duši spomniti, da so morilke. Umrile so otroka, čigar življenje se je po božji volji spočelo v njihovem telesu. In mnoge so tudi večkrat morilke. Zaradi »višje življenjske ravni«, ki jim je postala manija, so umrile življenje v sebi. Če so se znašle v položaju, da so morale izbirati med hladilnikom ali otrokom, so izbrale hladilnik. In druge so morda zavrgle otroka za pralni stroj, za avtomobil, za nekaj več novih oblek ali za kožuhovinast plašč.

REPENTABOR V IVJU

Foto MARIO MAGAJNA

In med takimi materami-morilkami je vse premnogo hčera našega slovenskega naroda. Statistike dokazujejo, da smo na enem zadnjih mest in morda že na zadnjem mestu v vsej Evropi in na vsem svetu, kar zadeva rojstva. Le malokatera slovenska družina ima več kot enega ali dva otroka. In zato naše število in naša narodna moč upadata, na naši zemlji se naseljujejo tujci. Statistiki že lahko izračunajo, po ritmu upadanja rojstev v zadnjih desetletjih, kdaj slovenskega naroda ne bo več, ali pa bo predstavljal le še neznatno in nepomebno manjšino, katere glas ne bo nič več zalegel.

Božje Dete, stori, da se bodo naše žene ob pogledu Nate spomnile božje postave: ne ubijaj! in bodo z ljubeznijo sprejele in vzljubile dete po Tvoji podobi, če jim ga bo Bog poslal. In potem bodo lahko v naših družinah spet z mirno vestjo obhajali ta Tvoj praznik.

„NOVI LIST“ želi uesele božične praznike
in srečno novo leto 1961 naročnikom, bralcem,
sotrudnikom in vsem Slovincem

Črni teden v New Yorku

Niso še dobro pospravili z newyorških ulic ruševin obeh letal, ki sta nad mestom trčili in potegnili v smrt 123 ljudi, že so zatulile sirene po vsem velenem mestu. S pristanišča v brooklynskem okraju se je dvignil oblak črnega dima, silne eksplozije so pretresle ozračje. Na velikanski 60.000-tonski letalonosilki Constellation, ki so jo v gradilišču dokončavali, je po nepredvidnosti delavcev — nekateri sumijo atentat — nastala eksplozija, ki je v hipu zajela notranje dele ladje. Petdeset delavcev se je zadušilo ali našlo v ognju smrti; 61 jih še pogrešajo. Jekleni stolpi in plošče so se zvili v silni toplini kot papir. Upajo, da bodo večji del ladje rešili.

Constellation bi morala biti največja vojna ladja na svetu s 3400 možmi posadke in sto reakcijskimi letali na krovu. Požrla je 90 milijard lir stroškov. Splaviti so jo nameravali meseca marca.

HUD UDAREC ZA NAŠ LIST

Umrli je dr. Joža Bitežnik

Ko je bil list že v stroju, nam je iz Gorice dospela prežalostna vest, da je danes dopoldne iznenada umrl naš dragoceni sodelavec in urednik z Goriškega dr. Joža Bitežnik. Težko verjamemo, da ta vest ustreza resnici, saj smo še pred dvema dnevoma prejeli njegov prispevek in si nismo mogli predstavljati, da je to njegov zadnji doprinos za Novi list. Toda resnica se žal ne more spremeniti.

Ob smrti dr. Jože Bitežnika pa ne žalujemo samo njegovi prijatelji in sodelavci okrog Novega lista, temveč premnogi primorski Slovenci. Starejši rod se ga namreč spominja kot pogumnega in izredno delavnega glavnega tajnika stranke slovenskih krščanskih socialcev v bivši Julijski krajini, mlajši rod pa ga pozna kot profesorja in vzgojitelja, saj je ves čas po vojni služboval na goriški klasični gimnaziji in učiteljišću ter nazadnje na strokovni šoli.

Pokojnik se je rodil v Solkanu leta 1891; gimnazijo je obiskoval v Gorici, ob izbruhu prve svetovne vojne je bil vpoklican v avstrijsko vojsko, a je kmalu padel v rusko ujetništvo. Po vojni je na vseučilišču v Zagrebu diplomiral iz prava. Tedaj se je vrnil v rojstne kraje in je kot tajnik stranke krščanskih socialcev pogumno in odločno kljuboval fašističnemu nasilju. Leta 1930 je po sklepu stranke odšel v inozemstvo, kjer je nadaljeval boj za svoje tlačene brate. V Gorico se je lahko vrnil šele ob koncu druge svetovne vojne in se je udejstvoval zlasti kot vzgojitelj ter sodelavec pri našem listu.

Naj res plemenitemu in nesebičnemu javnemu delavcu sveti večna luč. Hudo prizadeti družini in sorodnikom izrekajo vsi uredniki in sodelavci Novega lista globoko občuteno sožalje.

De Gaulle ni povedal nič novega

Predsednik francoske republike Charles De Gaulle je v torek imel že dolgo prej napovedani govor, ki ga je prenašala francoska radiotelevizija. Kdor je pričakoval, da bo vrhovni poglavar Francije nekaj povedal v zvezi z zadnjimi krvavimi dogodki v alžirskih mestih, se je temeljito zmotil. De Gaulle ni o tem črnil niti besedice. To je zato tudi edina in glavna novost ter

bkrati največje presenečenje njegovega nastopa po radioteleviziji.

S torkovim govorom je general De Gaulle uradno otvoril volilno agitacijo pred ljudskim glasovanjem, ki bo 8. januarja prihodnjega leta. Pred tem pa bo francoskim državljanom in Alžircem še dvakrat spregovoril, in sicer 31. decembra ter dan pred referendumom. Volivci v Franciji in Alžiriji bodo prihodnji mesec morali odgovoriti, kot znano, na naslednji dve vprašanji. Najprej se bodo morali izjaviti, ali se strinjajo z generalovim načrtom, da se Alžircem prizna pravica samoodločbe, se pravi, da lahko sami odločajo o svoji usodi. Te pravice pa bi se lahko Alžirci po De Gaullovi zamisli poslužili le tedaj, ko bo v njih deželi zavladal mir, to je tedaj, ko se bodo prenehali boji med narodnoosvobodilno vojsko in francoskimi četami.

Drugo vprašanje, na katero bodo Francozi in Alžirci morali odgovoriti, je, ali se obliko samouprave in neodvisnosti, ki jim bo vendarle dopuščala bolj ali manj tesno strinjajo s predlogom, da se v Alžiriji takoj izvolita nova skupščina in izvršni svet, kjer bi bili zastopani vsi Alžirci in ki bi izvrševala svoje dolžnosti le toliko časa, dokler bi v deželi zavladal mir. Ta dva organa pa bi morala odločilno pomagati, da dežela krene na pot »zdrave pameti«, kot se je izrazil pred dnevi De Gaulle.

Pogoji za pogajanja z alžirci

Francoski predsednik je ponovno poudaril, da bo Alžircem dana tudi možnost, da se odločijo za popolno odcepitev od Francije. Iz njegovega govora pa je jasno razvidno, da si take rešitve ne želi, temveč upa, da si bodo Alžirci raje zbrali takšno povezavo in sodelovanje s Francijo. Kako si pa to zamišlja, pa tudi iz zadnjega govora ni natančno razvidno.

Kar do določene mere preseneča, je ti isti del izjave, kjer je rečeno, da so Francozi pripravljeni pogajati se z vsemi Alžirci, toda šele tedaj in če se bodo prenehale sovražnosti. V tej zvezi velja omeniti, kako je De Gaulle izrazil pripravljenost pričeti pogajanja tudi s predstavniki Narodnoosvobodilne fronte, katerim je priznal zaslugo, da so v alžirskem ljudstvu vzbudili narodno zavest.

Ali bo De Gaulle s svojim načrtom prodrl, je težko predvidevati. Glede na današnjo stvarnost v Alžiriji moremo upravičeno trditi, da se sovražnosti ne bodo vse dotlej nehale, dokler se ne prične in se zadovoljivo ne zaključijo pogajanja med Francozi in predstavniki domačega alžirskega prebivalstva, ki je prav z zadnjimi nastopi dokazalo, da je odločno na strani Narodnoosvobodilne fronte.

Kako pa se bodo stvari resnično razvijale, pa bo pokazala že bližnja bodočnost.

Bodoča ameriška vlada

Ameriški predsednik Kennedy je v začetku tedna izpopolnil seznam svojih ministrov. Ker je sam mlad, ima 43 let, je zbral okrog sebe večinoma mlade moči. Povprečna starost njegovih ministrov ne presega 47 let. Najstarejši član vlade ZDA je trgovski minister Luther Hodges, ki ima 62 let. Najmlajši je pa predsednikov brat Robert, ki je s 35 leti postal minister za pravosodje. V vladi sta tudi dva člana republikanske stranke; ta dva sta zakladni minister Dillon in minister obrambe Mc Namara. Dvoje važnih ministrstev je novi predsednik izročil v roke mož, ki niso pristaši njegove stranke in je s tem dokazal, da misli voditi široko državno in ne enostransko politiko.

Rajbeljske planinice. Zada: Kraljevi hrib
Foto L. Dolhar

Novi kardinali

Papež Janez XXIII. je odredil, da se bo dne 16. januarja zbral tajni konzistorij. Takrat bo papež povzdignil v kardinalske čast štiri nadškofe. Izbrani so msgr. Jožef Elmer Ritter, nadškof v St. Louisu v Sev. Ameriki; nadškof Caracasa v Venezueli msgr. José Humberto Quintero; tretji je msgr. Luis Concha Cordoba, nadškof v Bogoti, glavnem mestu Kolumbije. Poleg teh treh ameriških kardinalov je eden iz kurije, in sicer msgr. Ferretto, prisednik konzistorialne kongregacije. Pričakovali pa so, da bo tudi kak slovanski narod dobil že sedaj svojega kardinala.

Ob občnem zboru Sindikata slovenske šole

Uzakonitev in ureditev šolstva neodložljivi

V nedeljo dopoldne so se zbrali člani tržaškega Sindikata slovenske šole k letnemu občnemu zboru v risalnici višje realne gimnazije. Občni zbor je otvoril glavni tajnik. Po otvoritvenih običajnostih je pozdravil tržaške kolege odposlanec goriškega sindikata, ki je poudaril potrebo složnega sodelovanja obeh organizacij na enakopravnem temelju in predvsem z zasledovanjem ciljev, ki naj privedejo do ustalitve naših šol in do ustaljenega pravnega položaja učiteljev in profesorjev. Šolsko vprašanje nam bodi preko vsega drugega pred očmi.

Sledili so posamezni referati o delovanju sindikata za uzakonitev šol; o njegovi temeljni pripravi, skupaj z goriškim, za popravke in pojasnila, ki so izšli v posebni brošuri. Pri statističnem pregledu našega šolskega stanja so poslušalci ugotovili žalostno resnico, da je število vpisanih šolarjev zadnje leto strahovito padlo. Toliko se govori in piše o našem šolstvu, toda nihče si ne upa jasno in odločno pokazati na rakovo rano, zakaj naše družine na Tržaškem ne vpisujejo otrok v slovenske šole. Stvar se ne tiče samo naših šolnikov, ampak tudi vseh drugih organizacij. Zaman bomo govorili o naši manjšini, o uzakonitvi šol, če pa sami sečemo korenine, iz katerih srkata manjšina in šola življenjske sokove.

Ostali referati so številnim udeležencem podali sliko o vsem šolskem vprašanju na Tržaškem. Pri volitvah v novi odbor so bili izbrani po večini prejšnji odborniki. Le nekateri so zamenjali funkcije. Glavni tajnik sindikata je za bodoče leto profesor Umek.

Ob zaključku je bila sprejeta naslednja resolucija, ki jo zaradi važnosti objavljamo v celoti:

Slovenski šolniki, zbrani dne 18. decembra 1960 na rednem letnem občnem zboru Sindikata slovenske šole v Trstu, so razpravljali o položaju slovenskega šolstva in njegovega osebja in posebej še o stališču, ki ga je zavzel do slovenske šole dr. Giovanni Palamara, vladni generalni komisar, s svojim pismom, naslovljenim dne 11. novembra 1960 predsedniku vlade, ministrstvu za zunanje zadeve in ministrstvu za prosveto.

Občni zbor Sindikata slovenske šole je z ogorčenjem ugotovil:

Še ena republika

Leta 1961, in sicer 31. maja, bo Južnoafriška zveza proglašena za republiko. Sedaj je samoupravna posest Britanske zveze in jo je vodil generalni guverner. Tudi ko bo Južnoafriška zveza postala samostojna republika, ne bo velikih sprememb. Namesto guvernerja bo imela predsednika. V ustavi je določeno, da mora biti predsednik doma iz Južne Afrike, toda belec. Spremenili bodo tudi angleške funte v novo valuto »rand«; za en funt bosta dva randa. Zastava bo ostala ista. Južna Afrika je poleg Kanade in Avstralije že danes najbolj odločilna država britanske skupnosti.

1. Najnovejše priporočilo krajevnega vladnega predstavnika osrednji vladi glede jugoslovansko-italijanskega kulturnega sporazuma dokazuje načrtno zapostavljanje pravic slovenske narodne manjšine.
2. Petnajst let po obnovitvi slovenskih šol v Italiji slovensko šolstvo še vedno ni uzakonjeno.
3. Kljub večkratnim posredovanjem predstavnikov slovenske manjšine v Italiji, merodajne krajevine in osrednje oblasti niso rešile perečih problemov, ki zadevajo slovenske šole in njihovo osebje.
4. Pri imenovanjih osebja na slovenske šole Tržaškega ozemlja se pojavljajo vsako leto nove neutemeljene spremembe, ki škodijo rednemu šolskemu delu.
5. Šolska uprava ne skrbi za to, da bi na slovenskih šolah poučevalo osebje, ki popolnoma obvlada slovenski jezik, kar je v nasprotju z vsako leto objavljenimi uredbami.
6. Pri nameščanju na slovenske srednje šole se daje prednost univerzitetnim študentom pred kvalificiranimi učnimi močmi.

Zaradi teh dejstev občni zbor Sindikata slovenske šole v Trstu obsoja tako ravnanje in zahteva, da se v bodoče ne bi ponavljale take krivice.

PRAVI BOJ ZA AFRIKO

Vsaokletni zbor UNESCO, organizacije za mednarodne kulturne odnose, je končal te dni enomesečno posvetovanje z mnogimi zelo važnimi sklepi. Najprej je sprejel kot nove člane 23 mladih, povečini afriških

držav. S temi šteje danes organizacija 98 držav članic. Jedro vseh posvetovanj pa je bilo vprašanje, kako dvigniti kulturno raven zlasti afriških in azijskih narodov. Zato se bo ustanovilo za te narode posebno kulturno - vzgojno središče v Parizu in dva znanstveno - statistična urada.

UNESCO je sprejel tudi proračun 32,5 milijona dolarjev za leto 1961-62. Večina te velike vsote je določena za vzgojo šolskih kadrov in ustanavljanje šol v Afriki. Prav poseben program je pa določen za Kongo. Tam še ni šol in učiteljev, razen v zelo majhnem merilu. Zato bo mednarodna kulturna organizacija razpisala velik mednarodni natečaj za učiteljstvo in vzgojitelje, ki bi se odločili za delovanje med črnci. Večina izdatkov UNESCO bo torej porabljena za dvig kulturne ravni ne po lastni krivdi zaostalih afriških narodov.

ZA OČETA ŽUPANA

V švicarski občini Oberland je vsa povojna leta županoval stara kmečka korenina v splošno zadovoljnost vseh vaščanov. Imenovali so ga kar očka, Väterchen. Zdaj je pa očka župan že star in bolehen in je odstopil svoje mesto mlajšim močem. Na občinski seji so sklepali, kaj naj očetu županu poklonijo v znak priznanja in spoštovanja. Na koncu je obveljal predlog, da mu bo občina vsako leto do njegove smrti dajala po dve veliki kolesi najboljšega domačega sira.

OPOZORILO

Bralce in naročnike opozarjamo, da zaradi današnje povečane izdaje prihodnja številka Novega lista ne izide prihodnji četrtek, temveč dne 5. jan. 1961.

Bajka o vindišarskem narodu

Clovek bi kar svojim očem ne verjel, če ne bi bral črno na belem, da živi na Koroškem poseben narod, ki ni ne nemški ne slovenski, ampak »windisch«.

Že večkrat smo pač slišali, da se najdejo po slovenskih koroških vaseh odpadniki, ki trdijo, da je njih spakedrano narečje vindišarsko poseben jezik. Nemški agitatorji so se pri vseh političnih potezah proti slovenskemu življu na Koroškem radi posluževali teh poturic.

Nikdar bi si pa ne mislili, da se bodo na Dunaju našli ljudje, in to izobraženi, ki bi resno, skoraj znanstveno, trdili, da so »die Windischen« poseben narod. Tako piše v polemiki med bralci dunajski tednik »Wiener Wochenausgabe«. Profesor dr. E. J. G. (naveden je z začetnicami) piše v pismu uredništvu, da tako imenovani vindišarji na Koroškem niso poseben narod; saj nimajo svoje posebne slovnice in literature.

Odgovarja pa temu pravilnemu stališču neki W. K., ki pravi, da »die Windischen« niso Slovenci, da tudi nočejo biti in da so to dokazali v drugi svetovni vojni z orožjem v roki. Nato poudarja, da se smatrajo za poseben, samostojen narod. Nekaj vrst naprej se pa udari po zobeh. Ko so nekateri starši pri šolskem vpisovanju priglasili svoje otroke kot »vindišarje« in jih je oblast opozorila, da se morajo izjaviti za Nemce ali Slovence, piše isti dopisnik, da so se priglasili kot Nemci.

Zdaj torej ni jasno, ali so koroški vindišarji poseben narod ali so Nemci; in sicer ni jasno za koroške naciste. Za nas je pa gotovo, da niso ne eno ne drugo, marveč zgolj izdajalci lastnega naroda!

Zima v Zabnicah

Foto L. Dolhar

J Tržaškega

Nabrežina:

Občinski svet v boju za slovenske pravice

Prejšnji petek je bila prva seja novoizvoljenega občinskega sveta. Seje se je udeležilo 18 svetovalcev, manjkala sta le dr. de Rinaldini in dr. Posarelli, oba z manjšinske italijanske demokristjanske liste. Že v začetku se je vnela živahna razprava, ker je svetovalec Drago Legiša predlagal, naj se takoj imenuje prevajalec, da ne bo treba slovenskim svetovalcem prevajati svojih govorov v italijanščino, če pa tega ni mogoče takoj urediti, naj se seja odloži. Ta predlog sta podprla svetovalca dr. Škerk in dr. Floridan. Prvi je še pripomnil, da bi poleg prevajalca bilo morda umestno imenovati tudi stenografa.

Zadeva je bila končno tako urejena, da je bil na predlog svetovalca Markoviča imenovan za začasnega prevajalca občinski uradnik Franjo Gruden.

Dolga razprava je tudi nastala, ko so svetovalci dr. Škerk, dr. Floridan in D. Legiša odločno zagovarjali stališče, naj svet z javnim glasovanjem potrdi izvolitev vseh 20 svetovalcev. Dogajalo se je namreč, da

pen, ne glede na njegovo ideološko prepričanje ali svetovno naziranje.

»Spričo takšnega stanja«, je dejal D. Legiša, »in ker zagovarjam stališče, da je treba vprašanje župana in odbornikov rešiti samo v okviru liste in na osnovi sprejete volilnega programa, izjavljam, da bom pri volitvi župana oddal svoj glas svetovalcu Dušanu Furlanu. To zaupanje bo seveda veljalo toliko časa in če se bosta spoštovala črka in duh volilnega programa«.

Svetovalec dr. Floridan se je najprej zahvalil volivcem, ki so tako odločno podprli Občinsko listo, in obenem poudaril, kako je važno, da se ohrani enotnost liste. Zato je dejal, da bo oddal svoj glas D. Furlanu in v občinskem svetu zastavil vse svoje moči, da bo sprejeti volilni program izveden.

Zadnji je govoril dr. Škerk ter omenil zlasti upravni in socialni del programa Občinske liste. Izrazil je tudi svojo hvaležnost volivcem, ki niso verjeli velikim obljubam, vsebovanim v programu demokristjanske italijanske liste, temveč zaupali besedam domačinov. Tudi dr. Škerk je izjavil, da bo pri volitvi župana glasoval za D. Furlana.

Zatem je bil z glasovi vseh 16 svetovalcev Občinske liste izvoljen za župana Dušan Furlan, ki vodi občino že od leta 1956. V upravni odbor pa so bili izvoljeni: Srečko Colja, Alojz Markovič, Rudolf Gergič in Albin Škrk; namestnika pa sta Visintin in Oliva.

Na koncu se je spet vprašal za besedo D. Legiša ter tudi v imenu dr. Škrka in dr. Floridana predlagal, naj svet v zvezi z znanim pismom dr. Palamare rimskim oblastvom, kjer se med drugim tako globoko žalijo Slovenci, pošlje ministrskemu predsedniku Fanfaniju naslednje pismo:

»Občinski svet občine Devin-Nabrežina, zbran na redni seji, dne 16. decembra 1960, je med drugim razpravljal o pismu, ki ga je vladni generalni komisar dr. Palamara dne 11. novembra t. l. poslal predsedništvu vlade in ministrstvu za zunanje zadeve. Pismo obravnava vprašanja, ki se neposredno tičejo vsakega pripadnika slovenske narodne skupnosti, živčice v mejah italijanske republike.

Občinski svet mora vzeti na znanje to pismo tako, kot je bilo objavljeno v nekem rimskem dnevniku z dne 5. decembra in ponatisnjeno tudi v tržaškem časopisu; to tembolj, ker njegova vsebina ni bila do danes od pristojne strani preključena.

Iz tega pisma namreč nedvoumno izhaja, da so tukajšnja najvišja zakonodajna in izvršna oblastva trdno odločena, poslužiti se vseh sredstev in priložnosti, da se ne bi izvajala določila Posebnega statuta londonskega sporazuma iz leta 1954, sprejeta v korist in zaščito tukajšnje slovenske skupnosti.

Iz tega pisma izhaja tudi, da ista oblastva zagovarjajo glede slovenskega šolstva v Italiji stališče, ki ga sleherni pripadnik slovenske narodne skupnosti mora odločno odkloniti. Če bi namreč to šolstvo nudilo slovenski učeči se mladini to, kar si zamašljajo sestavljenci tega zaupnega pisma, bi postalo najučinkovitejše raznarodovalno sredstvo.

Razlogi, ki jih to pismo navaja proti zahtevi po recipročnem priznavanju akademskih naslovov, pa so za vso slovensko skupnost tako globoko žaljivi, da jih sploh ne kaže izpodbijati.

Zato občinski svet, prepričan, da tolmači voljo ne samo vsega slovenskega, temveč tudi demokratičnega italijanskega prebivalstva devinsko-nabrežinske občine, najodločneje protestira proti takšnemu

protislovenskemu in protidemokratskemu ravnanju ter pričakuje, da bo osrednja vlada v interesu mirnega sožitja dveh tukajšnjih narodov ter v interesu ugleda države same čimprej sprejela vse tiste ukrepe, ki jih takšno neodgovorno zadržanje njenih tukajšnjih predstavnikov naravnost izsiljuje; očitno je namreč, da se prav po njih zaslugi še danes ne izvajajo in spoštujejo mednarodno sprejete obveznosti, kar je bilo in je vzrok nemirov in nezadovoljstva v tukajšnjih krajih.

Zaradi pozne ure je bilo sklenjeno, da bo to pismo proučila posebna komisija svetovalcev ter ga potem odposlala predsedniku Fanfaniju.

Zgonik:

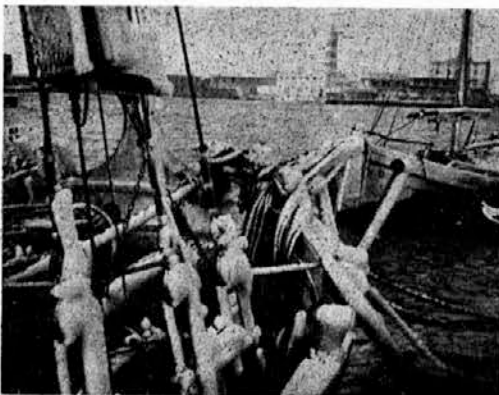
OB DAROVANJE ZA BOŽIČNE PRAZNIKE

Občinska uprava je s sodelovanjem podporne ustanove in šolskega patronata odredila, da se ob božičnih praznikih obdarujejo učenci otroških vrtcev in osnovnih šol. Konec tega tedna bodo tako razdelili okrog 160 zavojev. Od sklada za zimsko pomoč bo 75 potrebnih oseb iz občine prejelo po 5 tisoč lir podpore. Podporna ustanova pa bo razdelila med revnejše občane 25 zavojev.

Šentjakobski cerkveni pevski zbor vabi tržaške slovenske vernike k polnočni maši, ki bo na sveti večer ob 21. uri v župni cerkvi pri Sv. Jakobu.

Pod vodstvom gđe. Bernarde Slamove bo zbor pel mašo, katero bo opolnoči oddajal Radio Trst A.

Pridite v velikem številu, da slišite lepe božične pesmi!

Tržaški pristan pozimi

sta zlasti oba prisotna svetovalca z manjšinske liste hotela doseči, da bi svet ne potrdil izvolitve dr. Posarellija, češ da ni izstavil dokaza o pismenosti, ki ga predvideva zakon.

Že omenjeni svetovalci so dokazovali, kako ne more biti nobenega dvoma, da je dr. Posarelli pismen, saj gre vendar za zdravnika, ki je bil celo nekaj časa v službi občine. Če pa ima prizadeti kakšne druge razloge, zaradi katerih ne mara priti v občinski svet, naj ima toliko poguma, da jih javno izpove. Končno je svet z večino glasov potrdil izvolitev vseh 20 svetovalcev.

Preden so prešli k ostalima točkama dnevnega reda — k izvolitvi župana in odbornikov — so svetovalci Drago Legiša, dr. Floridan in dr. Škerk podali glasovalne izjave. Prvi je najprej opozoril na glavni vzrok, zaradi katerega je bila sestavljena Občinska lista, to je na načrtno množično naseljevanje, katerega namen je, čimprej povsem spremeniti narodnostno sestavo devinsko-nabrežinske občine. Kandidati liste so zato sprejeli takšen program, kakršen ustreza današnjemu dejanskemu položaju v občini in ki je vsakemu Slovencu sku-

Beneška Slovenija

IZSELJENCI NA OBISKU

Naši ljudje, ki delajo po svetu, se kaj radi za praznike vračajo v domovino. Vleče jih k ljubim svojcem, za katere se potijo in trudijo v tujini, da vsaj za božič užijejo v družini nekaj trenutkov domačnosti in tihega veselja.

Številke povedo, da je v Švici, Belgiji in Vestfaliji ter drugod veliko naših izseljencev. Samo mladine do 21 let si služi kruh izven domačije okoli 4500. Vseh, ki so morali s trebuhom za kruhom, je pa približno 11.000! Velikanski odstotek za število našega rodu v Beneški Sloveniji!

Če sodimo po pismih in pozdravih, bo za praznike obiskalo domačijo okoli 3000 oseb, ki so po večini sezonski delavci. Obiskovalcem nudi tudi železniška uprava posebne ugodnosti. V Švici so pripravili posebne vlake, ki sprejemajo naše ljudi na postajah v Ženevi in v Lucernu, od koder so jih peljali naravnost do Vidma. Spotoma so vstopali tudi na drugih postajah.

Vsem znancem in prijateljem, ki so prišli na božični in novoletni obisk, voščimo mnogo veselja in oddiha v domačem krogu.

IZ DREKE

Tudi med našim revnim ljudstvom se pojavijo plemenita srca, ki bijejo ne samo zase, marveč vzpodbujajo tudi k pomoči do bližnjega. Tak primer smo imeli tudi pri nas, ko je bila podeljena »nagrada dobrote« desetletnemu šolarju Jurmanu iz Štoblanka. V družini vlada velika beda; samo stari oče je zmožen za kako delo, oče je invalid. Mati se peha na koščku zemlje. V hiši je sedem otrok. Dva morata biti zaradi bolezni neprestano v postelji. Prav za ta dva bratca ima mali Janko neprestano

OBCINSKA SEJA

Petkova seja goriškega občinskega sveta se je začela precej burno. Komunistični svetovalec dr. Battello je predlagal, naj svet izrazi solidarnost z alžirskimi bojovníki. Proti njemu so nastopile vse druge stranke, razen socialistov, in mu oporekale, kako da ni enakega predloga stavila njegova stranka tudi takrat, ko so sovjetski tanki nastopili v Budimpešti. Tako je predlog propadel.

Občinski svet je razpravljal tudi o novi hiralnici. Izvoljen je bil tudi začasni upravni odbor, ki ima predvsem nalogo, izdelati pravilnik za novi dom onemoglih. Izmed slovenskih zastopnikov je v odbor izvoljen dr. Sfiligoj.

Na koncu je župan predlagal, naj se pristojna oblastva opozorijo na potrebo letalske zveze Gorica - Ljubljana - Gradec.

ZANIMIVO PREDAVANJE

V soboto je na sedežu sindikata slovenskih goriških šolnikov predaval g. Hubert Močnik o življenju in delu pedagoga prof. Viktorja Bežka. Predavanje je bilo v okviru stoletnice rojstva in štiridesetletnice smrti vzgojitelja in literata, ki je tudi na goriškem učiteljski precej let poučeval. Predavatelj je v zelo prijetni in zanimivi obliki orisal delovanje moža, ki ga je tudi sam poznal in ga imel kot profesorja.

Kanalška dolina

skrb. Komaj pride iz šole, že ju osnaži in jima poskrbi za vse potrebno. V znak priznanja za njegovo požrtvovalno dobroto so ga šolska oblastva predlagala za odlikovanje in nagrado, katero so mu slovesno izročili v Vidmu.

Med pridnimi in dobrimi šolarji je bila javljena za pohvalo tudi učenka Gabrijela Kračina iz Tipane.

UKVE

Prejšnji teden je našo dolino spet obiskalo pravo zimsko vreme. Od Pontebe do Trbiža je vse pokrito s snežno odejo. Na Pontebi ga je nad en decimeter, proti Trbižu pa vedno več, celo do pol metra. V Rajblju in Ovčji vasi pa skoro iz hiš ne morejo. Ceste so sicer odprte, ker orjejo po njih snežni plugi, vendar je priporočljivo, da imajo avtomobilisti snežne verige s

Ukve pozimi

seboj. Zaradi spolzkih cest sta na bloku pri Kokovem trčila dva tovornika s prikolicama. Škoda je precejšnja, ranjen pa je za srečo samo en šofer.

Za smučarske izletnike pa bo na Sv. Višarjah pravi raj. Snega je nametalo skoraj za dve metra. V obratu je tudi žičnica za smučarje.

DOBERDOB

Doberdob je prestolnica naše planote. Z drugimi kraji proti Dolu in »Laškemu« pa je povezana s takimi cestami, ki jih je delala menda še rajnka Avstrija. Ovinki proti Ronkam so poleti tako prašni, da prideš dol ves bel kot iz mline. Enako je s potmi proti jezeru. Prav gotovo bi ta in oni Tržičan ali kak drug turist namesto samo proti Gabrijam krenil na obisk tudi k nam, če se ne bi bal za gume in pa tudi, če bi imeli vsaj eno sodobno gostilno, ki bi gostom postregla tudi s primerno jedačo. Zdaj so vendarle preuredili gostilno na trgu v bar. Pripravljajo pa tudi kuhinjo. Upamo, da bo postregla tudi manj imovitim gostom in ne samo bogatim trgovcem iz Trsta in Gorice, ki bodo prihajali na piščance. Občina je tudi pripravila načrt za asfaltiranje ceste ob jezeru do Jamelj.

Tržič:

BOGAT RIBJI LOV

V petek so tržiški ribiči imeli res bogat ribji lov v zalivu Panzano. V resnici so ga že predvidevali, ker je zapihala burja in je temperatura padla. V mreže se je ujele 240 stotov glavatcev (cefali) srednje velikosti. Naložili so kar dva tovorna železniška vozova in jih poslali na trg v Neapelj. Ostalo blago bodo prodajali v domačih ribarnicah po znižanih cenah.

Gradbena dejavnost v našem mestu je bila ves čas po vojni zelo živahna. Saj je sedmero gradbenih ustanov v zadnjih 15 letih zgradilo 195 poslopij, v katerih je 1.381 stanovanj. Skupna vrednost teh stanovanj znaša 2.635 milijonov lir; v njih je našlo prijeten dom okrog 1400 družin s 4500 člani.

Kljub tej tako živahni gradbeni dejavnosti v našem mestu je še vedno precej družin, ki stanujejo v barakah in neprimernih stanovanjih, za katere bo treba čimprej poskrbeti zdrave domove.

KUPCIJA Z VINOM

Letošnja trgatev je našla v kletih še precej vina lanskega pridelka. To vino gre sedaj hitro v denar. Enako je tudi z močnejšim letošnjim vinom, to je takim, ki vsebuje nad 12% alkohola. Ta vina kupujejo predvsem Videmčani in jih tudi dobro plačajo. Če hočeš imeti letos res dobro vino, ga moraš plačati tudi po 150 lir in več za liter. Za navadna letošnja vina pa vlada pravi zastoj. Nekaj takega so kupili vinski trgovci, največ Sclaris iz San Lorenza, ki pa je plačeval oziroma še plačuje nizke cene; v posameznih primerih dosežejo komaj 5 lir za stopinjo alkohola. Vinogradniki v sosednih krajih Jugoslavije pa prodajajo vina kar dobro, saj dobivajo danes do 120 dinarjev za liter. Že lansko leto je hudo opominjalo naše vinogradnike, da si morajo urediti vinarstvo za drugo, če hočejo še nadalje s pridom obdelovati svoje vinograde. Letošnje leto je ta opomin potrdilo in to še s posebnim poudarkom.

Drugi nauk je, da gredo danes dobro v denar le vina žlahtnih sort.

PODALJSANJE OBCINSKE HISE

Goriški občinski svet je na zadnji seji odobril načrt za prizidavo daljšega trakta v smeri proti sodnji. V novem poslopiju bodo nameščeni uradi za občinstvo, ekonomat, računski oddelek in sejna dvorana s prostori za svetovalce. Načrt je izdelal stavebenik Fornasir, ki bo ohranil arhitektonske linije sedanje Ritterjeve palače v novoklasičnem slogu. Stroški za novo poslopje so preračunani na 70 milijonov lir. Dela se bodo pričela že to pomlad.

Na sinočni občinski seji so svetovalci razpravljali tudi o občinskem proračunu za leto 1961 in o proračunu mestnih podjetij.

URNIK TRGOVIN

Goriška prefektura je odredila, da smejo biti v sredo, četrtek in petek vse trgovine odprte do osme ure zvečer. Na božični večer si smejo urnik poljubno podaljšati. Na božični dan bodo vse trgovine brez izjeme zaprte. Na božični ponedeljek bodo odprte samo mlekarne in pekarnice za nekaj dopoldanskih ur.

Za vernike pa so cerkvena oblastva na splošno dovolila, da smejo namesto na božično viljo držati post in zdržek dan prej, to je v petek.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem prebivalcem okoliških vasi, ki so se ob začetku šolskega leta spomnili naših revnih dijakov s tem, da so darovali Dijaškemu domu razne količine živil in drugega.

Uprava Slovenskega
Dijaškega doma v Gorici

Iz Trsta

Razpis natečaja

za sestavo učbenikov za srednje šole s slovenskim učnim jezikom

Vladni generalni komisariat za Tržaško ozemlje razpisuje natečaj za sestavo naslednjih šolskih knjig za šole s slovenskim učnim jezikom Tržaškega ozemlja:

SLOVENSKA ANTOLOGIJA, za nižjo srednjo šolo in za strokovne šole.

ZGODOVINA, prvi del, za prvi razred nižje srednje šole in strokovnih šol.

ZGODOVINA in FILOZOFIJA, drugi del, za drugi razred klasičnega liceja in četrti razred znanstvenega liceja.

ZGODOVINA in FILOZOFIJA, tretji del, za tretji razred klasičnega liceja in četrti razred znanstvenega liceja.

Knjige morajo biti sestavljene v skladu z vejavnimi učnimi načrti in prilagojene za srednje šole s slovenskim učnim jezikom, v smislu navodil Ministrstva za javno šolstvo.

Udeleženci natečaja morajo predložiti svoje rokopise Ravnateljstvu za javno šolstvo (ul. del Pesce 4) do 12. ure 30. septembra 1961 v dveh tiskanih izvodih.

Za vsa pojasnila se prizadeti lahko obrnejo na ravnateljstva srednjih šol s slovenskim učnim jezikom Tržaškega ozemlja, na Šolsko skrbništvo — Trst, ul. Duca d'Aosta 4 ali na Ravnateljstvo za javno šolstvo pri Vladnem generalnem komisariatu za Tržaško ozemlje — Trst, ul. del Pesce 4.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

NOVA KRSTNA PREDSTAVA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA

„Drevesa umirajo stoje“

Slovensko gledališče v Trstu je uprizorilo v soboto, 17. dec., v Avditoriju igrano špansko avtorja Alejandra Casone »Drevesa umirajo stoje«, v kateri je nastopil velik del njegovega ansambla. To je bila tretja letošnja premiera Slovenskega gledališča.

»Drevesa umirajo stoje« je delo, ki je šlo z uspehom že čez druge odre. Vsebinsko spada med dela, ki ugajajo ne samo gledališkim sladokuscem, ampak tudi povprečnemu občinstvu, čeprav ne spada med vrhove sodobnega dramskega ustvarjanja. Prikazuje nam tragično, fantastično in hkrati toplo človeško in celo ganljivo zgodbo, kako obzirni mož hoti organizirati komedijo, da bi prevaril svojo staro ženo, ki trdno veruje v vrnitev in poboljšanje svojega vnuka, ki ga je imela nad vse rada, o katerem pa že dvajset let ni glasu. Potika se po Kanadi kot gangster. Še prav mlad je pobegnil iz dedove hiše, ko ga je ta zalotil pri vplomu v svojo miznico in oklofutal. Od tedaj ni glasu o njem, toda stara gospa ga ne more pozabiti, vedno bolj hrepeni po njem in hira. Da bi ji vtil novega upanja in s tem življenjske moči, si izmisli mož komedijo, ki jo igra z vso verno in bogato fantazijo. Sam napiše pismo, kakor da ji ga piše daljni nečak, v katerem ji sporoča, da se je poboljšal in dokončal študij arhitekture, seveda v Kanadi. Stara gospa je vsa blažena in zdravje se ji res popravi. Komedija pa se nadaljuje. Dozdevni nečak, ki ga vedno igra stari gospod s svojim peresom, pridno nadaljuje s pisanjem pisem, v katerih naznanja vse spremembe in podrobnosti svojega življenja. Piše ji o svojih potovanjih po kanadski divjini, o svojih uspehih kot arhitekt in tudi o svoji zaročenki, dekletu irskega pokolenja. Nato se seveda poroči. Vse teče v najlepšem redu. Toda nekega dne pride brzojavka, da bo prišel vnuk domov na obisk. Te brzojavke pa ni poslal ded, ampak resnični vnuk. Stvari se zapletejo in pridejo do tragičnega, do zvedno nerazrešljivega vzroka, ko pride tudi obvestilo, da se je ladja, na kateri se je vozil vnuk Maurizio, potopila z vsemi, ki so bili na njej.

Tega stari gospod Balboa ne upa naznaniti svoji ženi, ker ve, da bi jo ubilo. Ne ve si pomagati drugače, kot da stopi v čudno agencijo, ki jo vodijo nekaki idealisti in človekoljubi, da rešujejo ljudi iz nesreče. Zdi se nekaka mešanica vohunov, norcev in človekoljubov. Lepega dne se znajdeti tam gospod Balboa in mlado dekle, ki je hotelo prejšnji večer napraviti samomor, pa jo je skrivnostni neznanec od tega odvrgel.

Po raznih razburljivih prizorih, ko že hočeta pobegniti iz skrivnostnega okolja, se jima razodene, kako je z vso zadevo. Dekle privoli, da bo delalo za agencijo, stari gospod pa predlaga mlademu ravnatelju agencije, da bi zaigral Maurizioja in ohranil iluzijo in s tem srečo ter življenje stari gospe. Maurizio se najprej brani, naloga se mu zazdi pretežka in ne prav simpatična, ker zahteva laganje in hlinjenje, toda končno se vda in pregovori rešeno dekle, da bo zaigrala pred staro gospo njegovo mlado ženo Isabel. Sreča stare gospe je popolna, traja pa le nekaj dni, ker se pojavi tudi pravi Maurizio, tip popolnega izprijenca. Potoval je z letalom, ne z ladjo. Prišel je deda in babico samo izsiljevat in je odločen, da jima pobere vse, kar imata. Vsa zadeva se ponovno tragično zaplete in se konča s smrtjo stare gospe, ki spozna, kako so jo varali, a vendar ostane pogumna in sprejme za resnico iluzijo, ker je resnica preokrutna. Umirajo »kot drevo« — drevo, ki ga ni pustila posekati, ker ji je simboliziralo ljubezen do daljnega vnuka.

To razgibano in s človeške plati prikupno ter zelo fantastično zgodbo je postavila na oder režiserka Balbina Baranović-Battelino. Uprizoritvi je podelila primerne poudarke in odtenke, z ozirom na vsebino in značaje, pri čemer je dala vsemu po našem mnenju nekoliko preveč realističen izraz na škodo fantastičnosti in nežni poeziji, iz katerih je v glavnem spredena vsa vsebina. V tem pogledu režija tudi ni bila ubrana z abstraktno scenografijo, katero je ustvaril arh. Sveta Jovanović, ki pa je značaja dela še manj ustrezala, kot režija, saj ni bila v skladu z vzdušjem doma, kot je bil po besedah avtorja samega dom gospoda in gospe Balboa. Zdi se, da niti režiserka niti scenograf nista domela fantastičnega vzdušja drame in sta ji dala vsak svojo, nasprotujočo se interpretacijo.

Vse je bilo torej odvisno od igralcev, med katerimi moramo imenovati na prvem mestu Elvira Kraljevo, članico ljubljanske Drame, ki je nastopila got gost v vlogi gospe Eugenie Balboa. Bila je izvrstna, ves čas na umetniški višini ter je razodela bogato lestvico odtenkov svojega znanja, od avtoritetnega nastopa stare gospe do zvižčnosti, ljubeznive nasilnosti in tragičnega konca. Prizor, ko umira stoje, še v smrtni blodnji narekuje lažni snahi recept za orehov kolač z medom, je zaigrala tako, da je gledalec zastal diha. Bila je čudovita in njej so tudi v prvi vrsti veljali dolgi in živi aplavzi na koncu, ko so morali vsi nastopajoči z režiserko vred na oder.

Največjega aplavza je bila deležna igralka Elvira Kraljeva, ki praznuje letos štiridesetletnico svojega igralskega nastopanja. Tu jo vidimo v prizoru Fischerjeve drame »Prosti dom«

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V nedeljo, 25. t. m., ob 15.30 in v ponedeljek, 26. t. m., ob 15.30 v prosvetni dvorani »Albert Sirk« v Sv. Križu

ALEJANDRO CASONA
DREVEŠA UMIRAJO STOJE

V sredo, 28. t. m., ob 21. uri v Avditoriju v Trstu
krstna predstava

EUGENE JONESCO

STOLI

Tragična farsa

Slavna predstava ob slovesu Eme Starčeve
od Slovenskega gledališča v Trstu

Prodaja vstopnic od torka, 27. do srede, 28. decembra v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61-792, ter eno uro pred pričetkom predstave v Caffè V. Moscolin, Ul. Teatro Romano 2 (nasproti Avditoriju)

Svojim obiskovalcem in prijateljem želijo
vesele božične praznike in srečno novo leto

UPRAVA IN ČLANI

Slovenskega gledališča v Trstu

Vsi drugi so ostali — kar je razumljivo — na nekoliko nižji gladini, pri čemer bi lahko navedli kakšne razločke, vendar pa bomo rajši rekli, da so se vsi potrudili po svojih močeh in se jim je kot celoti posrečilo dati očarljivo predstavo, ki ni imela posebnih šibkih točk in ni nikogar — o tem smo prepričani — niti za hip dolgočasila. Edino, kar smo pogrešali, je bil tisti fluid fantastične napetosti, ob kateri bi moralo gledalcem zagomazeti po hrbtu, na primer ob nenadnem pojavu pravega Maurizioja, ali ob prizorih, ko se zdi, da bo stara gospa po nerodnosti tistih, ki ji igrajo komedijo, sama odkrila resnico. Tega ni bilo. Vse se je odigravalo nekam preveč v žarki luči. In tako tudi baletni prizor ni imel pravega učinka, izpadel je skoro banalen, ne po krivdi dobre plesalke. Domislek s ploščo ni bil posrečen, mnogo boljši bi bil živ, čeprav mnogo šibkejši glas.

Med dobrimi so bili najboljši Modest Sancin kot gospod Balboa, gosposki, dostojanstven in kavalirski, Mira Sardočeva kot Isabel — bila je posrečen lik nežne in hkrati močne ter šibke mlade ženske, hrepeneče po ljubezni in sreči — ugajala nam je njena mirna, samozavestna, naravna igra in Julij Guštin kot drugi, to je pravi Maurizio. Alojz Milič kot lažni Maurizio je bil v splošnem prav dober, le premalo izrazit — ali preveč prozaičen — za ta lik, bi lahko rekli. Prikupna in metuljkasto lahkotna, a še nekoliko premalo temperamentna v svojem nastopu Miranda Caharija kot Felisa. V drugih vlogah so nastopili z njim lastno gotovostjo Zlata Rodoškova, Leli Nakrstova, Stane Rastresen, Edvard Martinuzzi, Silvij Kobal, Valerija Silova in Livio Bogatec, ki je sodeloval tudi v koreografskem vložku.

V splošnem, kot rečeno, pa je bila kljub neštetim pomanjkljivostim, predstava zelo dobra, ki bo nedvomno našla veliko hvaležnih gledalcev povsod, kamor se bo Slovensko gledališče podalo z njo. Odkrito priznava, da smo je bili veseli. In v vsej odkritosti naj še tudi pristavimo, da smo zelo, zelo pogrešali glasbene podčrtave (katera ob manj zahtevnih delih vendar ne manjka) in da nismo bili zadovoljni s prevodom. Venomer se je govorilo o ženi v pomenu »ženska«, kar je včasih privedlo celo do zmede v pojmi. Žena je v slovenščini samo žena v pomenu zakonske žene (ali če hočemo soproge), ženska pa ima drug pomen. Če že prevajalec ne pozna toliko slovenščine, bi ga bila lahko popravila režiserka. Prevod Jara Dolarja pa je bil tudi še v marsikaterem drugem pogledu zelo šibek. A prav na odru bi bilo treba na naš jezik posebno paziti.

J.

SILVESTROVANJE

ob zvokih

KVINTETA AVSENIK

ter dueta Dana Filipič in Franc Koren
priredi v prostorih stadiona »Prvi maj«

GLASBENA MATICA

od 21. do 4. ure

Rezervacija miz in prodaja vstopnic od četrтка, 29. dec., dalje v Tržaški knjigarni v ul. S. Francesco 20, ter 2 uri pred pričetkom pri blagajni dvorane

— • —

V nedeljo, 1. januarja 1961, ob 17. uri
v Zadržnem domu na Kontovelu

KONCERT

PRILJUBLJENIH POPEVK

sodelujejo kvintet AVSENIK ter duet Dana Filipič in Franc Koren

Prodaja vstopnic 2 uri pred pričetkom koncerta pri blagajni dvorane

Izumirajoči Indijanci Ognjene zemlje

Ce bi primerjali človeške rase in narode na zemlji gozdu, bi bile nekatere rase podobne gozdnim velikanom z ogromnimi tisočletnimi debli, druge šibkim drevescem ali nizkim grmičkom, toda vmes bi bile tudi take, ki bi se zdele drobne usihajoče bilke. Taka usihajoča bilka v gozdu človeštva so tudi poslednji Indijanci Ognjene zemlje, Jagani, kot jim pravijo.

Ognjena zemlja se imenuje otočje, ki se nahaja na najjužnejšem delu Južne Amerike. Špansko ime tega otočja je Tierra de los Fuegos, ki mu ga je dal Magellanes, ko ga je odkril leta 1520. Ognjena zemlja pravzaprav ne ustreza čisto španskemu imenu, ki se glasi dobesedno »zemlja« — ali dežela — ognjev. Magellanes pač ni mislil reči, da je ta dežela vroča kot ogenj. Potem bi si to ime prej zaslužila kakšna afriška dežela. Hotel je le ohraniti spomin na številne ognje, ki so se svetili skozi temo, ko se je ladja bližala obrežju. Kurili so jih Indijanci, da so jih ponoči greli. Z Magellanesovo ladjo pa se je približala žalostna usoda za njihovo ljudstvo.

Vse otočje meri 72.000 kv. km in od teh jih odpade 48.000 na največji otok, druga površina pa odpade na manjše otoke jugozapadno od Magellanesove otočine in južno od kanala Beagle. Otoki so gorati, zlasti večji, in predstavljajo v geološkem pogledu nadaljevanje And, v smeri severozahod-jugovzhod, s svojim južnim koncem pa se preusmeri gorovje na Ognjeni zemlji naravnost od zahoda na vzhod. Številni vrhovi dosežejo višino 2300 in 2400 metrov. Najvišji vrh, Monte Sarmiento, je nekoliko osamljen in visok 2405 metrov. Severovzhodni del Ognjene zemlje pa je raven ali rahlo valovit ter predstavlja pravzaprav nadaljevanje Patagonije. V kvartarju so se izoblikovali ogromni ledeniki, ki so razrezali gorovje na zahodu, izdolbli nešteto kanalov in ploskih dolin ter zgladili ravnino na vzhodu, puščajoč za seboj široke kamenite naslage, morene. Tudi široki, pomorščakom zelo znani kanal Beagle je le od ledenikov izdolbena dolina, ki jo je zalilo morje. Isto velja za zahodni del Magellanesove otočine in za skoro vse druge kanale in fjorde Ognjene zemlje.

Ceprav leži Ognjena zemlja še skoro vsa razen najjužnejših otokov severno od 55. stopinje južne širine, kar ustreza na severni polobli legi severne Nemčije, Nizozemske in Anglije, je podnebje tam mnogo bolj hladno, ker njenih obal ne oblivajo topli morski tokovi. Predvsem je podnebje zelo vlažno in vetrovno. Na zahodu pade do dva metra dežja letno, na vzhodu pa povprečno en meter. Vetrovi so močni zlasti na zahodu in jugozahodu. Megle so pogoste in zelo goste. Značilno pa je, da zime niso ostre, le dolge in vlažne. Zito zaradi hladnega in vlažnega poletja ne dozori. Otočje je zelo redko naseljeno. Glavni gospodarski panogi sta gozdarstvo in živinoreja, zlasti ovčereja, goje pa tudi guanke, goveda in konje. Tudi krompir uspeva in še nekatere vrste zelenjave. Nižja pobočja gora pokrivajo gozdovi in pašniki. Ribišstvo še zdaleč ni tako razvito, kot bi dovoljevala bogata morska favna vseh mogočih vrst. V gorah, kjer je vse polno ledenikov, prebivajo črede divjih guanakov, ki spominjajo precej na naše divje koze. Spuste pa se tudi k morju in plavajo po mrzli vodi med otoki.

O Ognjeni zemlji je zelo veliko pisal slavni naravoslovec Charles Darwin, posebno v knjigi, v kateri je opisal raziskovalno odpravo z ladjo »Beagle«. Darwin se je izkrcal na Ognjeni zemlji leta 1833, ko je bil star 24 let. Vendar je bil že odličen naravoslovec in se je zelo samostalno tudi za etnologijo. Ognjena zemlja je zelo samotna, veličastna in prekrasno pokrajino ledenikov, morja in gozdov ga je vsega prevzela, prav tako pa tudi presenetljivo prebivalstvo tega daljnega konca sveta. Po njegovem mnenju so bili to najsirišarnejši in najbolj zapuščeni ljudje na svetu. Ker je vsa njihova prehrana zavisela od morja, so morali izkoristiti vsako oseko, da so se podali na morsko obalo in si poiskali hrane. »Kadar nastopi oseka, se morajo vzdigniti, naj bo pozimi ali poleti, ponoči ali podnevi, in trgajo

školjke s skal... Če ubijejo kakega tjučenja ali če odkrijejo na morju plavajoče truplo gnijočega kita, je to zanje praznik. In to bedno hrano dopolnjujejo z nekaj jagodami brez okusa in z gobami,« je zapisal Darwin. Prebivali so v wigwamih, to je šotorih ali kočicah, kot bi jih tudi lahko imenovali, napravljenih iz vej in kolov, katere so vtaknili v zemljo, tako da so se zgoraj stikali. Stene so pokrili s suho travo ali z živalskimi kožami. V teh zasilnih šotorih so morali vzdržati vso ostrino tamkajšnjega podnebja. Darwin si je zapisal v svoj notes: »Ponoči spi v teh klavnih zatočiščih po pet ali šest človeških bitij, nagih in le slabno zavarovanih pred vetrom in dežjem vetrovnega podnebja, in to na mokrih tleh, sključeni kot živali.«

Vedno spet se jim je čudil, ko so v mrazu več stopinj pod ničlo nagi veslali po od vetra razbičnem morju ali gazili po ledenomrzli vodi in blatu ter pobirali školjke, rake in drugo morsko živalstvo, ki je ostalo ob oseki na suhem. Posebno si je zapomnil prizor, ko je prišla k njihovi ladji ženska z novorojenčkom ter jo radovedno opazovala, medtem ko je padla sodra in se topila na njenih golih prsih in na nagem otročičkovem telescu. Dodevno so bili domačini na Ognjeni zemlji mnogo manj občutljivi za mraz, kot vse druge rase na svetu. Darwin je tudi zapisal, da postanejo v času lakote, če ne najdejo druge hrane, ljudožrci. Ubili in pojedli so baje stare ženske. Preden so jih ubili, so jih omamili z dimom. Vendar pa novejši raziskovalci izpodbijajo te Darwinove trditve. Sam je

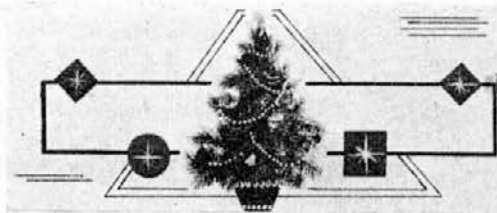

Zima v gorah

to zvedel od drugih, zlasti od nekega mladega Indijanca, ki mu je opisal ves ljudožrski postopek.

Darwin je zelo zanimalo, odkod so tamkajšnji Indijanci prišli in kakšna bo nadaljnja usoda njihovega plemena. »Ni razloga za mišljenje, da njihovo število upada,« si je zapisal. »Narava, ki je napravila navado vsemogočno in njene učinke dedne, je utrdila domačine Ognjene zemlje, tako da lahko prenašajo to podnebje in da se lahko hranijo s plodovi svoje revne dežele.«

Vendar se je zmotil v tem svojem pričakovanju. Saj še ni mogel vedeti, kakšen poguben vpliv bodo imeli belci na tamkajšnje Indijance. S svojo prisotnostjo so jih okužili z boleznimi, proti katerim niso bili odporni, poleg tega pa so jih tudi sistematično pobijali iz gospodarskih razlogov. Tako so danes plemena Indijancev na Ognjeni zemlji na tem, da izumrejo. V času, ko je Darwin obiskal Ognjeno zemljo, je štelo plemo Alacalufov, ki je živelo na zahodni Ognjeni zemlji in se s kanuji prevažalo po številnih kanalih med otoki, še okrog 10.000 duš. Danes jih ni več niti 100. Plemo Onas, ki je živelo bolj v notranjosti, je štelo takrat še 4.000 duš. Pred nekaj leti jih je živelo le še sedem. Iztrebili so jih farmarji, ki so iskali nove pašnike za svoje ovčje črede. Plemo Jaganov je prebivalo na nizkih otočkih vse do Kap Horna. Od 5.000 jih

je ostalo čistokrvnih le še devet. Darwin je najbolje poznal prav to plemo, ki je napravilo nanj največji vtis s svojo utrjenostjo. Danes podpirata s hrano in obleko preživele člane teh plemen čilska vlada in katoliška Cerkev, ker so vsaj po imenu katoličani. So krščeni, vendar pa niso uživali nikake prave vzgoje ter so izgubili v svetu, ki jim je postal tuj in neprijazen, skoro vsakršno sposobnost za lastno preživljanje. Alacalufi se še vedno prevajajo od enega skalnatega otoka do drugega v čolnih, a povsod se pomude le malo časa. Šotore si postavljajo iz mroževih kož, starih vreč in cunj. Oblačijo se v podarjeno obleko evropskega kroja. Zadnji Jagani žive na otočku Navarino, blizu kraja, kjer se je izkrcal Darwin. Eden dela za nekega farmarja. Stanujejo v šotoru, ki so si ga napravili iz jadra. Ena izmed žensk tega plemena, imenovana Stara Julie, ima že nad 100 let in skoro vsi preživelci člani so njeni potomci. Zaradi starosti pa se ne more več spomniti imen svojih otrok, vnukov in pravnukov. Eden izmed vnukov je drvar in prodaja les osebjem čilskega pomorskega oporišča na otoku Navarino. Tovori ga z osmimi volmi, ker v gostem in mokrem gozdu ne more uporabljati voza. Tako preživljajo svoj čas zadnji ljudje zanimivega plemena Jaganov. Imajo nekaj zelo ljubkih otrok, vendar pa je zelo dvomljivo, če se bo plemo ohranilo v svojih poslednjih pripadnikih še za nekaj desetletij, ker so izpostavljeni močnemu mešanju s tamkajšnjimi belimi naseljenci.

Krivično bi bilo trditi, da ni bilo s strani bele rase nič storjenega za ohranitev teh plemen. Čeprav so beli farmarji iztrebljevali Indijance, so se našli tudi človekoljubi, ki so se zavzemali zanje. V preteklem stoletju je bilo več poskusov, da bi ustanovili med Indijanci na Ognjeni zemlji, zlasti med Jagani na otočjih, misijonske postaje, z namenom, da bi jih misijonarji vzgajali in skrbeli tudi za njihovo telesno dobro, kolikor bi bilo mogoče, vendar pa so se vsi poskusi ponesrečili; nekateri misijonarji so plačali svoj idealizem tudi z življenjem. Nemogoče je bilo vzpostaviti duhovni stik med domačini in misijonarji oziroma vsemi tistimi, ki so hoteli Indijancem dobro, in prav ta skrajna nezaupljivost ter primitivnost je bila v pogubo tem plemenom. Šele v tem stoletju so našli misijonarji, zlasti italijanski salezijanci, dostop do Indijancev na Ognjeni zemlji, in eden izmed njih, pater Agostini, velja celo za največjega raziskovalca tega skrajnega konca obljudenega sveta na južni polobli.

Lepa prireditev na Opčinah

Marijanišče na Opčinah je priredilo v sredo, 21. dec. zvečer »Slovenski božični večer« s pestrim in prijetnim sporedom: predvajali so barvni film o tradicionalni procesiji na Opčinah; dr. Maks Sah je govoril o slovenskih božičnih navadah; sledile so barvne zvočne slike o sveti noči in nato ljubek »božični prizor«, v katerem so nastopali otroci kot pastirčki, ki nesejo karove novorojenemu Jezusučku, in kot angelčki, ta prizorček je posebno razveselil in ganil gledalce. Prav posebno ljubek je bil Jezušček.

Dva gojenca Marijanišča sta recitirala božične motive, med drugim Pregljevo božično pesem. Prisostvovali smo humorističnemu dialogu med Stari in Novim letom, in za zaključek so predvajali za najmlajše še film o »Topolinu«.

Gledalci so bili resnično zadovoljni, le škoda, da jih je bilo tako malo. Verjetno je bilo krivo slabo vreme, a vseeno bi želeli, da bi take resnično in priskrbo naše prireditve pritegnile več naših ljudi.

Pred predstavo in po njej so si gledalci lahko ogledali velike in zelo lepe jaslice, katere so postavili gojenci Marijanišča in ki so še posebno razveselile naše male.

J. J.

Božično branje

Pojdimo v Betlehem!

S temi besedami se začenja stara himna, ki jo je pobožno izročilo položilo v usta pastircev, ko so se napravljali v Betlehem.

Kakšen je bil tedaj kraj, katerega ime odmeva v teh dneh v srcih vseh kristjanov?

Za Kristusovih časov se je dvigal na hrbtu gričevja, ki se vleče od Hebrona do Jeruzalema. Mestece je obsegalo dober pol drugi hektar površine prav na vrhu; danes leži novi Betlehem bolj na pobočju. Do Jeruzalema je bilo le osem kilometrov daljave. Z betlehemske planjave, obdane od vednozelenih hrastičev je pogled nesel po pustinskem pobočju daleč tja v globel Mrtvega morja, ki se še danes kovinsko leskeče tisoč metrov doli v globeli. Onkraj valov se pa dviga kot mrko obzidje pogorje Moaba.

Na kraju Betlehema je stala za časa Filistejcev močna trdnjava. Kralj Jeroboam je ukazal postaviti v tem kraju orožarno za »meče in ščite«, se bere v pismu stare zaveze. Betlehem je bil obdan z zidovjem; štiri vrata so vodila iz mesta: na severozapadu proti Jeruzalemu, proti zapadu na Hebron, južna in vzhodna v puščavo. V okolici ni bilo studencev. Voda se je zbirala ob deževju v velike vodnjake. Znan je Davidov vodnjak pri severnih vratih. Izven teh vrat se je nahajalo v svetopisemskih časih veliko dvoriščno gostišče za karavane, ki so se vlekli iz Hebrona proti Jeruzalemu in jih je prehitela noč.

—0—

Noč je zajela tudi Marijo in Jožefa, ki sta skozi severna vrata, na poti iz Jeruzalema, stopila v mesto. Zaman sta trkala za prenočišče. Hodeč od hiše do hiše sta prišla do južnih vrat. Tu jima je usmiljena duša pokazala stezo skozi hrastov gaj tja v puščavo Jūda. Spotoma so našli votlino, ki je bila pastirjem za zasilno stajo.

Neznani Betlehemčan se je tu poslovil od obeh popotnikov, ki sta stopila v skalno zavetje. »Tu je«, po evangelistu Luki, »Marija rodila Jezusa. Devica ga je položila v plenice povitega v jasli, zdolbene v skalo, in zbor angelov je v Beth-Sahurju oznanjal pastirjem slavo v nebesih.«

—0—

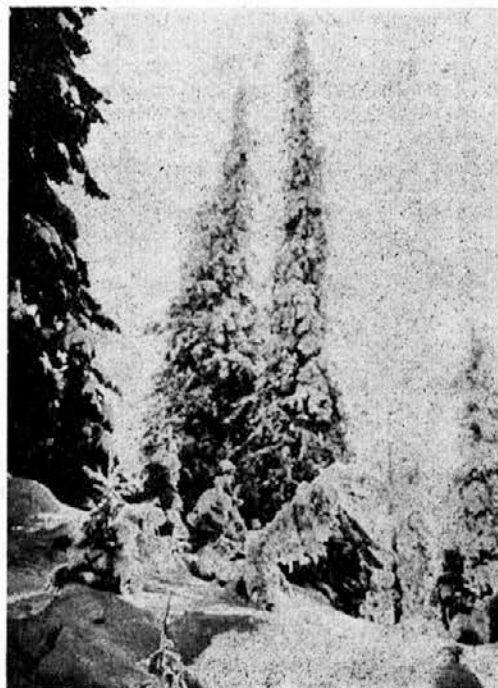
Danes se nad votlino blesti mogočna bazilika na pet ladij in z napisom »Ecclesia Sanctae Mariae«. Prvotna cerkev je bila postavljena že v prvih stoletjih. Umetnik je vklesal v stene prizore oznanenja, rojstva in darovanja. Za časa perzijskega vdora je bilo cerkvi prizanešeno. Stavbo so pozneje popravljali in prenavljali. Iz bazilike peljejo ozke stopnice v spodnji del, kjer je bila

votlina Rojstva. Srebrna zvezda na tleh kaže točno kraj. Okrog in okrog vise pozlačene svetilke. Ta del votline je v posesti razkolnikov. Desna polovica votline je pa pod nadzorstvom kustosa sv. dežele; tu so stali jasli z Detetom.

Sredi votline stoji steber z napisom: »Fili qui Deus es precor his miserere (Sin, ki si Bog, prosim, usmili se teh.«

Mati - posrednica prosi tam rojenega Sina za vse, katerih misli romajo danes po nevidnih stezah tja v Betlehem.

r. b.

Zimski motiv

Legenda in balada o božiču

Med skromnimi darovi, katere so prinesli pastirji malemu Jezusu v betlehemiški hlev, je bil sir, mleko, maslo, pa tudi posušena ribica, shranjena v solj; morda sardina ali slanik.

Prvo dejanje, ko se je sveto Detece zbudilo, je bil blagoslov živalim, ki so stale okrog njega. Osel in vol sta se zahvalila za blagoslov in pokimala z glavo. Božiček pa ni pozabil na posušeno in osoljeno ribico, ki mu je prinesla pozdrave neštevilnih morskih prebivalcev. Ko je Detece ribico blagoslovilo, se je ta po božjem čudežu začela neprestano gibati in skakati.

Od takrat niso ribe nikoli pri miru.

Ob božičnem bedenju na sveti večer so v srednjem veku tudi zaplesali. Spočetka skromna naveda, se je kmalu sprevrgla v divjo norost, ki se ni prav nič skladala s svetostjo praznika.

Tako se je zgodilo v nekem kraju blizu mesta Kölna ob Renu leta 1013. Za letnico se ve, za kraj pa balada ne ve. Medtem ko je duhovnik v cerkvi daroval polnočnico, se je v sosedni hiši zbrala družba mladeničev in mladih deklet. Vsi mladi in lepi, prvih je bilo osemnajst, razposajenih deklic pa petnajst. Družčina je pela in plesala ter motila sveti polnočni obred, tako da je mašnik pred spreminjanjem prekinil mašo ter šel opomniti družbo, naj spoštuje sveti večer. Služabnika božjega pa niso poslušali, marveč so se še bolj divje zavrteli in vpili. Tedaj se je pa duhovni mož razsrdil in je zaklical: »Torej pojte in plešite, toda ustavili se ne boste!«

Mladina se je res vrtela en dan, dva dni, en mesec, dva meseca, celo leto. Njih domači in sorodniki so jih gledali vse izčrpane in blede, kako se

Božičkova pošta

Otroci so že od nekdaj in tudi bodo še pisali pisemca božičku, kaj naj jim prinese za praznike. Sveto verjamejo, da ima Jezusček svoj poštni urad, kjer sprejemajo pisma.

Ta otroška vera je pa tudi resnična. Na dveh krajih obstaja res poštni urad, ki pritiska na pisma pečat z napisom »Božiček - 1960«. Začuden boste vprašali, kje je ta božični poštni urad.

Christkindl (božiček) je ime gorski vasi na Zgornjem Avstrijskem. V teh dneh je skoro pokopana pod snegom, le zvonika vaške cerkve štrli izpod snežne odeje in pa vse polno tablic z napisi Postamt ali pošta. Puščice kažejo pot k najbolj čudnemu poštnemu uradu na svetu. Pred poslopjem stoje smreke, polne božičnih okraskov. V notranjih prostorih je vse okrašeno z božičnimi zvezdicami, smrečicami in svečkami. Za dolgimi mizami pa sedi vrsta uradnikov, ki pridno pečatijo grmade pisem in pošilk. Prihajajo pa z vseh strani sveta. Poštarji pisma odpirajo, v ovojnicah so pa vtaknjena druga pisma in razglednice, in te žigosajo s pečatom, ki nosi naslov Christkindl. Te pošilja urad v svet naslovljencem filatelistom, ki hočejo imeti znamko z žigom Božiček. Letos je prišlo na to pošto že nad en milijon pošilk in prav toliko jih je odšlo s pečatom »Christkindl - Dezember 1960«. Tudi ta voščila iz Božične vasi prinašajo pod marsikateri krov tiho svetonočno srečo.

POSTA »SVETA NOČ«

Je pa drug tak božični poštni urad, ki ima za praznike dela preko glave. Ta se nahaja v salzburški vasi Oberndorf. Na tej pošti pritiskajo na znamke žig »Oberndorf bei Salzburg, 1818-1960 - Stille Nacht, heilige Nacht«, po naše »Oberndorf pri Salzburgu 1818-1960 - Tiha noč, sveta noč«. Sredi pečata je podoba notne vrste s svetovnoznanim božičnim napevom. V tej vasi je Gruber na božični večer leta 1818 zložil to pesem. Semkaj pošiljajo kupe voščil od vsepovsod, da jih nato zopet odpodljejo naslovljencem. Iz Oberndorfa pošiljajo po naročilu tudi gramofonske plošče z napevom »Sveta noč, blažena noč...«

To je brez dvoma eno najlepših voščil za praznike, ki odtajajo tudi mrzla srca. Božična poštna urada imata velike zasluge, da najde svetonočna poslanica pot v skrajne dežele sveta, kjer je praznik božičnega Jezusčka morda le še otroška sanja.

Cerkvica v snegu

Prisel je čas okrog božiča...

Božični čas, tajinstveni dnevi, ko se mnogoteri le še medlo spominjajo drevesc, lučk in jasec iz mladih dni; a večina naših ljudi pa še vedno obhaja božične dneve z mehko v srcih.

Slovensko ljudstvo je še posebej, po svojih starih navadah, navezano na čas, ki traja od martinovanja pa tja do sv. treh kraljev. Vsi ti dnevi so se šteli za božično dobo, ki jo je nepokvarjeno ljudstvo spremljalo s posebnimi običaji in ljudskimi navadami.

Ko se je jesensko delo končalo, so zlasti po vinorodnih krajih obhajali Martino. Novo vino postane staro. Ljudje so se zbirali h gostijam. Po Vipavskem je za kotom na ognjišču krožila buča vina iz rok v roke, pečen kostanj je prijetno dišal po hiši in orehe so tolkli. Mlado, pa tudi staro se je zavrtelo, saj je klet polna, na kašči je tudi nekaj za zimo. Klali pa še bo mo.

V adventu so še pred vojno svetili sleherno jutro k zornicam. Poseben čar so izžarjala še temna zimska jutra v zasneženih gorskih vasicah, ko so se utrinjale z vseh stranskih stezic bakle in lučke, s katerimi so si ljudje svetili v gaz do fare. To zimsko idilo je že marsikje pogoltnil novi čas.

Še iz pradavnine je ostalo v narodovem življenju mnogo šeg in navad, ki spremljajo vas do božiča. Na sveti večer je bila po Goriškem in na Krasu navada, da so žgali na ognjišču čok ali panj. Po Vipavskem so ga imenovali »glavnja«, ponekod »božič«. Tleti je moral, dokler se niso domači vrnili od polnočnice. Še starejša navada je bila, da so »glavnjo« polili in ugašili z vinom.

Božične šege

Dosti šeg in navad od božiča do Novega leta dne kaže vero in prošnjo za svečo in blagoslov v prihodnjem letu. Raztezalo se je to ponavljanje navad na ves teden, ker

se je novoletni dan v teku dob premikal od 25. decembra do 1. januarja.

Posebno stara navada, ki jo še danes upoštevajo, je uživanje posebnih jedi ob praznikih. Na sosednem Kranjskem je hišna mati na božično viljo položila na belo pregrnjeno mizo poseben kruh poprtnjak. Na Goriškem in Koroškem je pa nosil ime božič. Božični kruh je imel znamenje obilja in zdravilne moči, zato ga je gospodar lomil tudi živini. Po nekaterih vaseh, tudi na zgornjem Vipavskem so devali pod prt tudi semena, da bi v jarenini dobro obrodila.

V primorskih krajih se je še danes ohranila navada krasiti hišni kot, okna in vrata z oljčnimi ali lavorjevimi vejicami. Zelenje naj predstavlja moč brstenja in zorenja. Po meščanskih hišah v naših krajih pa obešajo nad vrata omelo. Mladi ljudje, ki se prvič srečajo pod božično omelo, pravijo, da se bodo v prihodnjem letu vzeli. Ponekod po naših krajih imajo še danes običaj posejati žito v posodo, da vzklije in ozeleni za božične praznike. Žitno zelenje pa postavijo k jaslicam kot poseben okras.

Jaslice so v kmečkih hišah poglaviti in prelepi božični okras. Toda ne tiste moderne in shematične, marveč take z mahom in izrezljanimi podobami. Danes so to navado, polno verske simbolike, pregnala iz hiš tuja germanska drevesca.

Preden se je zbrala družina okoli jaslíc, so preganjali škodljive duhove s kajenjem po vseh hišnih in gospodarskih prostorih.

To delo je opravljal hišni gospodar. Na žerjavico je polagal oljkove vejice iz velikonočne butare. Obenem je kropil z blagoslovljeno vodo, da bi božič prinesel blagoslova.

Po nekaterih krajih je na sveti večer v navadi tudi umivanje z vodo, kamor so vrgli nekaj cvetic iz velikonočne butare. Tako voda ima baje zdravilno moč. Na Goriškem je umivanje pri vodnjaku ali vsaj na prostem stara navada za veliki četrtek.

Stara navada je tudi bila, da so hodili za božič, novo leto in praznik sv. treh kraljev koledniki po hišah. Koleda pride od latinskega izraza Kalendae, kar pomeni prvi dan meseca. Koledniki so v hišah peli nabožne pesmi in pobirali darove. V tržaški okolici, zlasti na Katinari je koledovanje ob sv. treh kraljih še v navadi. Koledniki se preoblečejo v modre z Jutrovega in prepevajo prav izvirne pesmi.

S tem praznikom se tudi konča božični čas, ki prinaša toliko tihe romantike in mehkih čustev v že skoraj mrtva srca sedanjega časa.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO - TRST
priredi 15. januarja, 1961 smučarski izlet v
Kranjsko goro. Vpisovanje v ulici Gep-
pa 9, v uradnih urah

Jezero na Koroškem

Knjiga za otroke

Pred nekaj dnevi je izšla v Parmi zbirka pravljic in pripovedk z naslovom »Il mondo racconta« (Svet pripoveduje). Zbirka je svojevrstna po vsebini in po svojem nastanku. Vsebuje namreč pripovedke in legende iz dežel vseh kontinentov. V zbirki so še opisi tujih krajev, pisani tako, kakor jih vidi otroško oko. Vse pa v odličnem slogu in opremljeno z razkošnimi slikami. Pravi raj za otroško dušo in tudi za odrasle.

Nastala pa je takole: oče Pavel, član družbe za zunanje misijone v Parmi, je prišel na misel, zbrati denar za nagrado štirim najboljšim dečkom, izbranim iz štirih človeških plemen. Nagrada naj bi se uporabila za potovanje teh štirih okoli sveta. Nagradenci pa morajo izvršiti posebno nalogo med potovanjem. Na krovu morajo pisati dnevnik in v vsaki obiskani deželi opisati kraje in zbrati po eno domačo pravljico, pripovedko ali legendo.

Po dolgem iskanju so zbrali štiri dečke, stare po 13 in 14 let, to je v starosti, ko se jim najbolj zbuja dar opazovanja in fantazije. Izbranci so Peter Graham iz Londona; črnski fant Kitua iz Južne Afrike; Miguel Iscarillo, Indijanec iz Mehike ter Moviò Kamisihima iz Tokia. V spremstvu o. Pavla odidejo na pot okoli sveta in odlično izvrše naročeno nalogo.

Tako je nastala zbirka, ki ima svojo literarno in morda še večjo moralno vrednost, ker povezuje v pripovedkah vsa človeška plemena v humano skupnost.

Nekaj za smeh

SKOTSKA

Skot je šel v trgovino in kupil prazno škatlo.
— Naj jo zavijem? vpraša prodajalec.
— Ne, hvala. Papir in vrvice dajte kar v škatlo!

IDEALEN MOSKI

— Ne pijem, ne kadim, ne kvartam, ne ponočujem, nisem ženskar, ne zapravljam denarja...
— Čudovito! Torej nimaš prav nobene napake...
— Samo eno: zelo rad lažem.

SPORT

— Kako je kaj v zakonu? vpraša prijatelj mlado poročenca.
— Zelo veselo!
— Res?
— Res! Ona meče vame lonce in če me zadene, je vesela ona, če me ne, sem vesel jaz.

STARA LJUBEZEN

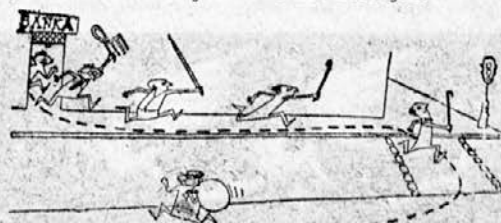
Tone in Francka hodita skupaj že 25 let. Ob tem jubileju pravi Tone: Zdaj bi bil pa res že skrajni čas, da se poročiva. Francka pa odvrne: Že, že, samo kdo bo naju vzela?

LOGIČNO

— Tako ne bo šlo več naprej, Peter! Kadarkoli te vprašam za denar, mi odgovoriš vedno isto: ga nimam...
— Seveda, saj me vedno vprašuješ isto!

V SOLI

— Je učitelj zadovoljen s teboj?
— In še kako! Včeraj je rekel, da bi bila šola odveč, če bi bili vsi dijaki taki kot sem jaz.

Pogled na Mangrt

Foto L. Dolhar

Naša božična novela

E.Z.

JOK

Iz malomarnosti ali morda iz lenobe si še vedno ni dal namestiti v veži lastne skrinjice za pošto, in gospodinja je imela navado, da je jemala hkrati s svojo tudi njegovo pošto iz svoje skrinjice ter mu jo nastavila v njegovi sobi na mizo. Tudi nocoj je takoj, ko je prižgal luč, s pogledom preletel mizo, kot je imel navado, pri čemer je takoj presodil, če je med pošto kaj zanimivega ali ne. Bilo je samo nekaj števil inozemskega dnevnika, na katerega je bil naročen — že štiri dni ni prispela nobena, najbrž so bile obležale kje pod kopico božične korespondence, zdaj pa so prišle torej vse hkrati. Poznal je njihov značilni rjavi papir. In vrhu njih je ležala razglednica, z veselo barvastim božičnim motivom navzgor. Obrnil jo je: vsebovala je le nekaj besed. Znanec, ki je bil že prejel njegovo božično voščilo, je bil pohitel z odgovorom.

Tri torej — tri razglednice sem prejel, je pomislil Peter z rahlim razočaranjem, ki si ga ni hotel priznati. Sam je bil napisal osemnajst razglednic. Pisala sta mu samo sestra, nečak in ta nekdanji znanec. Nekateri so zelo proti tej božični korespondenci, ki za nekaj tednov zagati pošte, in najbolj seveda poštarji, toda v nekem oziru je le koristna: človek vsaj lahko ugotovi, koliko ljudi se ga spominja in ga ima za vrednega, da mu enkrat ali dvakrat na leto pošlje razglednico, se je sam pri sebi nasmehnil. Ugasnil je luč. V temi je bilo prijetneje razmišljati.

Pravzaprav je čudno, da mi tako malo ljudi vošči praznike, je razmišljal, ko je stal pri oknu in opazoval razsvetljena okna v hiši onkraj ulice, kjer so se za spuščeni zavesami gibale temne sence kot silhuete; kadar je katera stegnila roko, je bilo jasneje opaziti obris ženske postave s poudarjenimi prsi v prilagajočem se pulovru. Po gibih sodeč so pripravljali božično drevo. Navsezadnje je imel kopico znancev, s katerimi se je dobival v kavarnah in razpravljal z njimi o kulturi in politiki, o vesoljskih poletih in športu. Toda očitno to znanstvo ni bilo dovolj, da bi se ga spomnili, kadar so pisali božična voščila, čeprav je bil sam večini izmed njih postal razglednik. Tako se je zgodilo vsako leto. Šele po božiču je prispelo v odgovor na njegove kakšno zakasnelo voščilo. In vsako leto je sklenil, da ne bo nikomur več pisal razen nečaku in sestri, a vedno spet je prelomil to obljubo. Tako nekaj zapeljivega, človeško toplega je bilo v pisanju teh veselih božičnih razglednic. Bilo je, kot da človek spet nabira zanke, ki so se s časom izmuznile s pletenja njegovega življenja. Toda vse skupaj je bila le iluzija.

V oceanu samote

Ona spet ni pisala, je pomislil. Tudi lani ni pisala. Prejšnja leta je bila razglednica za božične praznike edini, a vendar ljub znak, da se je še spomnila nanj, čeprav v daljnem kraju in poročena. To je bilo edino, kar je še ostalo od njune romantične študentske ljubezni, ki ji ni bila usojena izpolnitev. Morda je zdaj hotela pretrgati še ta zadnji spomin, še zadnjo rahlo vez, ker se ji je zazdel nesmiselna. Ali pa je enostavno pozabila v božičnih pripravah za svojo družino. Na tihem je vedel, da je pri vstopu v sobo iskal s pogledom na mizi predvsem njeno razglednico z značilno ljubko, okroglo, veliko pisavo šolarke. In ko je bil dvignil tisto razglednico vrh rjavih paketov s tujim dnevnikom v upanju, da je njena, je začutil v prstih rahel drget, kakor vedno, kadar je nekaj prijemal v roko njeno pošto, ki je skrivnostno nosila s seboj nekaj njenega vonja, nekaj nje same, njeno misel. Zdelo se mu je, da čuti iz nje njen parfum, kakor v tistih že tako daljnih letih, ko jo je spremljal po ulicah domačega mesta iz šole ali na sprehodu v parku. Toda enkrat je bilo treba tudi s tem končati, je pomislil, saj ni imelo več pomena. Ona je zdaj poročena in ima že otroke. Zakaj bi še mislila na preteklost? Kriva sta bila oba, največ pa čas, vojna, ki ju je ločila, in nato daljavo. Ona je pač odločnejša, zato je prva končala. In morda tudi zato, ker je sreč-

nejša, se mu je dalje predla misel. Zakaj bi mislila na tisto, kar je bilo, če pa ima v sedanosti tisto, kar ji je najdražje in po čemer je vedno hrepenela? Zanj je preteklost zdaj mnogo manj pomembna, medtem ko je zanj še vedno kos sedanosti, ker je ni nič nadomestilo. Nič? Mnogokaj, a vendar nič. Noben spomin ni izpodrinil poetičnega spomina nanjo, čeprav si je moral mnogokrat priznati, da v resnici ne žaluje zanj. Ali sem nesrečen, ker ni moja, ker je žena drugega in ker ima njen otrok drugega očeta? se je včasih spraševal in grebel po sebi, da bi našel pravi odgovor. Vendar ni naletel na resnično bolečino v sebi. Ljubil je tiste spomine, saj so bili najlepši del njegove nevesele mladosti, toda bili so daleč kot njegova mladost. Zdal si niti že ni več pulil srebrnih las, ki so se mu pojavljali ob sencih. Niti mislil ni več nanje. Le brivec ga je včasih v šali spomnil nanje, češ, ali naj jih še odstrijemo?

V sobi je bila trda tema, vendar ni prižgal luči. Bal se je zagledati tisto vsakdanje okolje, katerega je bolj slutil kot videl v odsevu svetlobe, ki je prihajala spodaj z ulice: dve omari, vsaka v svojem kotu, postelja kot zleknjena črna pošast; miza in stoli kot še temnejši madeži v temi, in rahel odblesek svetlobe v belem porcelanastem vrču na umivalniku. Knjige, njegov majhni, prijateljski svet, je kot utonil v oceanu teme. Nocoj so se zdele tako daleč. Homer, Dostojevski, Faulkner, Moravia, Prešeren — kaj mu lahko povedo v tej tihi uri, ko stoji pri oknu in ko so mu najbližje od vse ljudi na svetu samo spomini in premikajoče se siluete na okenskih zastorih? Ali so oni poznali tako samoto? Ali so sploh slutili, da bi se mogel znajti človek v takem oceanu samote?

Pri srcu ga je zbolelo od občutka osamljenosti. Še nikdar v življenju se ni počutil tako samega. V

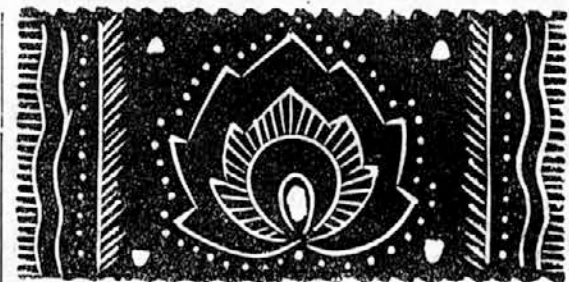
Podkoren pozimi

Foto Z. Vogrič

vsem mestu in na vsem svetu zdajle nihče ni mislil nanj, najbrž niti sestra, niti nečak. Spreletel ga je čuden, pošasten občutek: saj je, kot da me ni, je pomislil. Kaj sem? Samo črna madež več v tej temni sobi, samo misel, ki bi lahko ugasnila, ne da bi se hkrati utrlil odsev svetlobe v porcelanastem vrču na umivalniku in ne da bi kdo le za hip to zaznal. Vse bi bilo tako kot prej, samo črne sence ob oknu bi ne bilo več. In po praznikih bi nekdo drug sedel na njegovo mesto v uradu. Njegove zvezke, v katerih si je včasih zapisoval svoje misli, bi gospodinja zadovoljno pokurila. Vedno je bila v stiski za papir za to delo, in že zdaj je moral paziti, da mu ni kakšnega izmaknila. Nič bi ne ostalo za njim. Če bi ne ostale obleke v omari in tistih nekaj stvari, ki jih je lahko spravil v dva kovčka, bi nihče niti ne opazil, da ga ni več.

Morda sem sam kriv?

Se nikoli se ni tega tako jasno zavedel. Morda sem sam kriv svoje samote, je razmišljal. Ali so ljudje popolnoma brezbržni do mene? Najbrž, si je rekel. Dokaz so te tri uboge razglednice. A zakaj? Morda sem trd z njimi, hudoben ali ošaben? Nihče mu še ni tega očital. Gospodinja je celo trdila, da je priazen gospod in da bi ji bilo zelo žal, če bi šel proč. Nikogar ni žalil, nikomur ni delal krivice. In vendar je bila okrog njega praznina. Mnogokrat je že to opazil, mimogrede, ne da bi bil razmišljal o tem. Zgodilo se je včasih, da so se v uradu pred delom ali po njem izoblikovale skupinice ljudi, po dva, trije, čtirje so stopili skupaj in se pomenkovali o rezultatih nedeljskih nogometnih tekem, o volitvah, o veliki letalski nesreči ali o čemerkoli, toda on je navadno

ostal sam. Mimogrede mu je kdo ponudil besedo, se pošalil, se tudi pomudil z njim, nato pa se pridružil drugim. Navadno je bil še zadovoljen, da so ga pustili pri miru s svojim klepetom. Ni mu bilo zanj. In morda so to čutili.

Poznal pa je mnoge puhle, prazne ljudi, ki so bili v vsakem pogledu ničle, in vendar niso bili nikdar sami. Imeli so kopice prijateljev. V uradu so vedno odkrili, kdaj imajo rojstni dan ali god, in so ga obhajali s pijačo, obloženimi kruhki in šalo. Njegovega rojstnega dneva ali godu se ni nihče spomnil. Pravzaprav tega še opazil ni.

Morda pa sem temu vendarle sam kriv, si je rekel. Morda ne znam najti stika z ljudmi, kot se temu pravi. A kako? Morda se premalo zanimam za ljudi? Toda ali se drugi bolj zanimajo zame in za svoje soljudi? Mnogi so egoisti, večji egoisti kot jaz, je razmišljal. Ni se skušal olupšati, toda imel je trden občutek, da ni slabši od drugih.

Občutek osamljenosti, odrezanosti od vsega sveta je postal v njem, zdaj ko mu je prodril v zavesti, grozljivo živ. Ples silhuete na zavesi onstran ceste je ponehal, zdaj je prodiral skozi rumeno ozarjene zavese mirni soj lučk, ki so gorele na božičnem drevescu. Ni mogel več vzdržati. Ne da bi prižgal luč, je odšel iz sobe in po stopnicah navzdol na ulico.

Bilo je še zgodaj zvečer in celo trgovine so bile še odprte, toda že skoraj prazne, in tudi na cestah je bilo malo ljudi. Tu pa tam je šel kdo obložen s paketi. Z neba je rahlo pršilo.

Spomnil se je, da je bral v nekem listu o Hansu Albersu, kako je vsako leto na božični večer obložil svoj avto z božičnimi paketi in se vozil po Berlinu ter razdeljeval darila potrebnim ljudem, na katere je naletel. Toda za to je treba imeti najbrž poseben talent. Tu ni videti ljudi, ki bi jih lahko človek razveselil s takim darilom. Morda kakšnega otroka? Toda ni jih bilo videti, zdaj so bili gotovo vsi doma. In razen tega, kako je mogoče vedeti, kdo si resnično želi takega paketa in kdo bi bil užaljen, ker bi smatral to za miloščino?

Sanje

Najhujše morda ni to, da revež ostane brez darila, ker mu še ostane toplota človeške bližine njegove družine. Najhujše je morda to, da nimaš ni kogar, kogar bi lahko obdaroval, mu je prišlo na misel, ko je hodil po skoro praznih ulicah. Ali bi imel pogum, koga ustaviti in mu vsiliti darilo? Čutil je, da bi se znašel v hudi zadregi.

Začelo je močnejše deževati, a dežnika ni bil vzel s seboj. Stopil je v neki bar, ki je bil navadno ob takih urah poln. Nocoj je bil prazen, celo televizijski oddajnik je bil zaprt. Lastnica je sedela za blagajno in zehala. Natakara je slonel na točajni mizi in bral časnik, dekleta za kavnim strojem je popravljalo obeske na božičnem drevesu, ki je žarelo v raznobarnih lučicah. Ko je vstopil, so se vsi zganili kot začudenji, kot da je po pomoti vstopil. Skoro v zadregi je naročil «espresso», ne da bi sedel. Imel je občutek, da bi se vsi zastrmeli vanj, če bi sedel h kateri od mizic. Naglo je spil vročo kavo, plačal in šel.

Pomislil je, da bi lahko šel v kino, potem pa se je spomnil, da nocoj ni predstav. Privihal si je o vratnik plasca, ker je vedno močnejše deževalo. Ko bi vsaj snežilo, je pomislil. Spomnil se je na ne-

ONKRAJ ZIDU

kdanje božiče z mirnim, gostim naletavanjem s tega, ki je sivo obarval njene plave lase, ki so bili izpod kapuce, in na bele, vesele božiče v planinah. Tu pa le to žalostno klockotanje vode v žlebovih in zmedeno migotanje božičnih luči skozi zavezo dežja.

Vrnil se je domov in odločno prižgal luč pri vsobo, kot da se boji utoniti v morju črne osamljenosti, ki ga je tam čakalo. Prižgal je pečko na liquigas, sedel v raslanjač in začel vrteti gumb na radiu. Od vsepovsod se je oglašala božična glasba. »O Tannenbaum, o Tannenbaum«, črnske božične duhovne pesmi, abruški mehovi s tožecimi, nežnimi melodijami, otroški glasovi so peli »Pastirčki, kaj se vam zdi«. Moški glas v angleščini je nekaj pripovedoval s humorističnim tonom in vzbujal krohot nevidnega moškega in ženskega občinstva. Ustavil je kazalec na valu, na katerem so oddajali, morda iz Holandije, božični koral. V sobi je postajalo toplo, glasba ga je uspavala in nenadno je zaspal.

Sanjalo se mu je, da je še deček in doma; sveti večer je že, skozi okna hiš že žare razsvetljena bo-

žična drevesca, on pa obupno teka po samotnih ulicah, da bi še kupil kje božično drevesce. Toda nikjer jih ni več, vsi prodajalci so že vse prodali in se mu smejejo, da se je prepozno spomnil. Njega pa je sram povedati, da niso imeli denarja in da si je mati v zadnjem trenutku nekje izposodila nekaj denarjev, ker ni mogla več gledati njegove žalosti, in mu jih stisnila v roko, naj steče po drevesč-k. Nekdo mu ponuja samo šop smrekovih vejic, ki leže na tleh, toda on jih noče vzeti, to vendar ni drevesce, kakršnega si je želel. Od mučnega občutka, ki ga je vsega prevzel in ki mu je ostal na dnu duše od takega bridkega razočaranja v mladosti, se je zbudil. Radio je še vedno igral. Pogledal je na uro. Bilo je tri četrt na polnoč. Pomislil je, da bi šel k polnočnici, kjer bodo peli slovenske božične pesmi; toda okna je bičal dež in ni se mu ljubilo v tak naliv.

Jok onstran zidu

V posteljo bom šel, je sklenil. Hotel je še poslušati božično glasbo, nato pa bo tudi ta samotni boženi večer pri kraju, eden več. Lenobno se je dvignil, še ves ometan od spanja in toplote, ter odšel v kopalnico. Obesil je že brisačo na žebelj in hotel oditi ko se je zavedel čudnega glasu. Najprej je mislil, da je radio, ki ga je bil pustil odprtega. Toda prihajalo je z druge strani. Slišalo se je kot jok. Nepremično je obstal in prisluhnil. Res, bil je jok, ali tako se je vsaj zdelo. Bilo je, kot da neka ženska obupno joka. V hiši je vladala popolna tišina, celo njegovega radia skoro ni bilo slišati, in v tej tihoči je bilo jasno razločiti, da neka ženska joče in izgovarja vmes nerazumljive besede. Moralo je biti v sosednem prostoru; vmes je bil zid, ki je delil obe hiši. Morda se pripravljajo celo noč, je pomislil. Morda je prišel mož pijan domov in je pretepel ženo. Poslušal je, da bi razločil več glasov, a slišati je bilo venomer samo enakomerni, obupni jok, pretrgan včasih od nerazumljive jecljanja, kakor pač jecljanje ženske, ko jim jok duši besede. Prislonil je uho na zid in zdaj je jasneje razločil jok, čeprav besed še vedno ni bilo dobro razločiti. Jokala je ženska, milo, obupno, enakomerno, kot človek, ki trpi obupno bolečino, ali kot kdo, ki se je popolnoma vdal obupu. Bilo je strašno poslušati, kako je ta enakomerni jok napolnjeval polnočno tišino svete noči in se mešal v klockotanje naliva zunaj.

Dolgo je poslušal in pri srcu mu je postalo težko. Zdaj, ko je spoznal, da je tudi nekdo drug na oni strani debelega zidu sam in prepuščen svoji bolečini, ni več pomislil na svojo osamljenost. Misli je le na to, kako tako joče in zakaj. Še nikdar ni slišal nikogar tako jokati. Iz navadnih razlogov nobena ženska ne joče tako obupno. Toda ničesar ni mogel storiti. Vmes je bil zid. Dolgo je poslušal, toda jok ni prenehal, zdelo se je le, da postaja vse glasnejši in obupnejši. Nato se je vrnil v so-

bo in legel v posteljo. Skušal je misliti na kaj drugega, da bi pozabil na tisti jok. Trudil se je, da bi se osredotočil na poslušanje božične glasbe, ki je vrela iz radijskega oddajnika, toda ni se mu posrečilo. Misel se mu je neprestano vračala k tistemu joku. Le zakaj tako joče zdaj na božično noč opolnoči? Zdelo se mu je, da bi moral neka storiti, a ni vedel, kaj.

Ni več strpel. Vstal je in odšel nazaj v kopalnico. Še vedno je prodiral tisti obupni jok skozi zid. Spet je naslonil uho nanj, in zdaj se mu je zadelo, da razloči tudi besede: »Moj Bog, moj Bog: mama moja, mama moja...!« Nenadno se ni mogel več zadržati, občutek, da mora nekaj storiti za tisto ubogo bitje tam na oni strani, je postal v njem nevzdržen. Čutil je, da ji mora pokazati, da ni sama, da jo nekdo sliši in da čuti z njo v njeni nočni samotni. Udaril je s pestjo po zidu, in spet prisluhnil. Za hip je jok prenehal, a le za kratak hip, potem se je spet zasiljal. Še nekajkrat je potrkal, da bi ji dal razumeti, da trka iz prijateljstva in sočutja, ne pa morda zato, ker bi ga njen jok dražil, toda zdelo se je, da se ona ne briga več za to, le jok je utišala, kot da tišči glavo v blazino. Slišati je bilo krčevite vzdihne, kakor pri otroku, zahlipanem od joka, in zadušene besede.

Vrnil se je v sobo in spet v kopalnico. Ni mu dalo več miru. Ugibal je, kakšen prostor je na drugi strani zida. Tudi sosedna hiša je bila pet nadstropna, toda nekoliko nižja, in tako ni bil popolnoma gotov, ali je na drugi strani prostor kakšnega stanovanja v petem nadstropju ali kakšna podstrešna sobica, kot so bile tudi v njegovi hiši nad tem zadnjim nadstropjem. Nikoli se ni pozanimal, kdo stanuje v tisti hiši, saj se ljudi v tej hiši ni poznal, toda razmišljal je, da ženska ki tako obupno joče, v celem stanovanju v petem nadstropju to noč najbrž ne bi ostala sama in prav gotovo bi jo kdo v stanovanju slišal in jo skušal potolažiti. Joče torej najbrž stanovalka osamljena podstrešne sobice nad petim nadstropjem. Ta pa gotovo živi sama in se nihče ne briga zanjo.

Zakaj je utihnila?

Neodločen je stal ob zidu. Od one strani je prihajal zdaj le še pridružen jok, in nenadno je vse utihnilo. Ta nenadni molk pa je bil še strašnejši. Spet je potrkal po zidu, a nič se ni oglašilo. Udaril je močneje, zaman. Tedaj je začel tolči z vso silo, a od one strani ni bilo nobenega glasu.

V hipu se je odločil. Stekel je v svojo sobo, se v največji naglici oblekel in odhitel po stopnicah navzdol. Sele v temi na stopnicah se je spomnil, da je prižgal v naslednjem nadstropju luč. Ko je odklenil vezna vrata, mu je burja zalučala dež v obraz. Stekel je k vratom sosedne hiše in začel pritiskati na najvišji gumb. Sele čez dolgo časa — tako se mu je zdelo — se je oglašil nevoljen glas v temi:

»Kdo je?«

»Odprite, nekaj se je zgodilo!« je zavpil. V del je, da se bodo prestrašili, a tako bodo vsaj pohiteli. Čez nekaj minut se je prižgala luč na stopnišču in v vežo je pritaval v copatah in domači halji postaren, trebušast moški. Odklenil je vrata. Zgoraj je bilo slišati glas njegove žene.

»Kdo ste? Kaj se je zgodilo?« je vprašal moški med vrati nezaupno in nekoliko prestrašeno.

»Čisto zgoraj se nekaj dogaja. Pogledati je treba.« Prišlo mu je na misel, da se lahko znajde v čudnem položaju, če se ni nič zgodilo.

»Kako pa veste?«

»Sliši se v sosedno hišo, kjer stanujem. Poglejmo vendar.«

»No, pa pogledajmo,« je rekel moški, še napol nevoljno in že napol prepričan. Sredi stopnišča ju je pričakovala stara ženska v plašču, vrženem črno domačo haljo. Menda je že vse slišala, ker ni mogoče spraševala.

»To je peto nadstropje. Tu stanujemo mi,« je pokazal moški na odprta vrata, izza katerih je prihajala svetloba.

»Pojdimo višje. Ali stanuje kdo tu gori?«

»Zdi se mi, da neko dekle. Hišnik bo najbolje vedel.«

»Ze, a zdaj nimamo časa, da bi ga budili.«

Na podstrešju ni bilo luči in le odsev žarnice z nadstropja je slabotno razsvetljeval trojna nizka vrata, skozi katera bi komaj stopil odrasel človek, ne da bi se mu bilo treba skloniti.

Močno je potrkal po zadnjih vratih na desni. Prisluhnili so, a nihče ni odgovoril.

»Morda je ni doma,« je poskušala ženska.

Z vso močjo je udaril s pestjo po vratih in spet prisluhnil. Odgovora ni bilo. Tedaj se je z ramo zaletel v vrata, ki so se takoj vdala, da je skoro padel v nizko in tesno sobico s poševnim stropom in z okencem v njem. V svetlobi lučke na nočnem omarici je bilo razločiti posteljo ob zidu in temno laso dekliško glavo na beli blazini. Sklonil se je nad njo. Na ustnicah je opazil pene in ko jo je močno stresel, je le komaj slišno zastokala:

»Telefonirajte po rešilni avto! Hitro!« je zavpil.

»Zastrupila se je. Tu sta prazni tubi!«

Ženska je brez besede stekla iz sobice navzdol in čez hip je bilo slišati njen kričeči, od razburjenja hripavi glas, ki je klical po telefonu.

Buščava, ki je izginila

Vzdignil je dekletu glavo in prisluhnil, kako diha. Bila je mrtvaško bleda in prsa so se ji komaj vidno dvigala. Na licih so ji še vedno stale solze, kot bi bile zamrznile. Bila je popolnoma oblečena. V roki je še vedno stiskala fotografijo postarane ženske. Najbrž matere, je pomislil.

Moški v domači halji je odprl okno.

»Da bo laže dihala,« je dejal. Drugega ni vedel storiti.

»Poglejte, če je kje kaj mleka,« mu je naročil. Spomnil se je, da je že mnogokrat bral, da je treba dati zastrupljencem mleka.

Podkoren pozimi

Foto Z. Vogrič

Oni je iskal po sobici in res našel steklenico mleka, še skoro polno.

»Vlivate ji ga v usta!«

To je bilo težko, ker ni požirala, le polila sta ji ves pulover. Vonj dekliškega telesa se je mešal z vonjem mleka, kot pri otroku, in prišlo mu je na misel, da tako diše otroci. Ze dolgo ni držal nobenega na rokah. V njem se je prebudilo čudno ganotje.

»Ko bi le hitro prišli! Bojim se, da bo umrla,« je rekel. Dvigal ji je glavo in jo stresal, da bi spet vzdramil v njej iskrico zavesti. Ko je pri tem privzdignil zglavnik, je zagledal list papirja, iztrgan iz zvezka. ... OPROSTITE MI, A NE MOREM VEČ ŽIVETI TAKO, CUTIM SE PREVEČ ZAPUŠČENO. LOREDANA,« je bral. Črke so bile razmazane od solz.

Zaslišala se je sirena rešilnega avtomobila in čez nekaj trenutkov so prihitali po stopnicah navzgor zdravniki in dva reševalca z nosili.

»Aha, zastrupljenje z uspavalnimi tabletami,« je rekel zdravnik, ko je vrgel pogled na tubo. Posvetil je dekletu v oči in jo z dlanmi nekajkrat tlesnil po licih, da je zajejala. Nato je pripravil injekcijo.

(Nadaljevanje na 11. strani)

ŠPORTNI PREGLED

Zelo zanimivo nogometno prvenstvo

V nedeljo so se nadaljevale tekme za italijansko nogometno prvenstvo prve lige. Če samo bežno pregledamo lestvico, ugotovimo, da je Roma še vedno na prvem mestu. Zadnjo tekmo je odigrala z Milanom in jo zaključila z neodločenim izidom 2:2. Na drugem mestu lestvice in z eno točko razlike je milansko moštvo Internazionale, ki se je zadnjo nedeljo srečalo z Juventusom in zmagalo s 3:1.

Dosedanji potek tekmovanja dokazuje, da je najmanj pet enajstoric, ki so si po moči več ali manj enakovredne, zaradi česar postaja letošnje prvenstvo čedalje lepše in zanimivejše. Poleg že omenjenih štirih ekip se je treba spomniti tudi Fiorentine, ki je sicer v nedeljo bila v tekmi s Spalom poražena z 2:0, a ima v svojih vrstah nekaj prvovrstnih igralcev in bo zato gotovo še odločno posegla v boj za častna mesta.

Splošno presenečenje predstavlja letos s'icilsko moštvo Catania. V nedeljo je odpravilo Sampdorio

z glatkim 3:0 in se tako obdržalo na prvih mestih lestvice. Od Rome ga namreč ločijo le tri točke razlike.

Na zadnjih mestih lestvice so Bari, Udinese in Lazio. To rimsko moštvo letos nikakor ne more kreniti na boljšo pot in tudi v nedeljo ni šlo preko neodločenega izida (0:0), čeprav je za nasprotnika imelo L. R. Vicenza, ki je zelo skromna enajstoria.

Po 11. kolu je lestvica naslednja: Roma 17 točk, Inter 16, Milan 15, Catania 14, Fiorentina 13, Juventus 13, Napoli 13, Sampdoria 13, Bologna 11, Padova 10, Spal 9, Torino 9, Atalanta 8, L. R. Vicenza 3, Lecce 8, Bari 7, Udinese 5, Lazio 5.

Lestvica strelcev pa je tale: Manfredini (Roma) 15 golov, Altafini (Milan) 9, Campana (Bologna), Firmani in Angelillo (Inter), Vernazza (Milan), Milani (Padova), Brighenti (Sampdoria) 7.

Največje število golov sta doslej dosegli enajstoričarji Roma in Inter. V 11 tekmah je vsaka zabil 28 golov. Milan pa je dosegel 24 golov, Fiorentina in Juventus pa vsaka po 20. Kot zanimivost letošnjega tekmovanja je treba beležiti še dejstvo, da kar štiri enajstoričarje imajo na lestvici enako število točk. Vse te enajstoričarje pa se ne nahajajo sredi lestvice, temveč bolj pri vrhu, kar je spet dokaz, kako je letošnje prvenstvo izredno zanimivo.

Wilma Rudolph športnica l. 1961

Svetovna športna časnikarska agencija ISK vsako leto izbira najboljšie športnike na svetu s sodelovanjem najvidnejših športnih listov na svetu.

Letošnji prvak oziroma bolje prvakinja je »črna gazela iz Tennesseeja« Wilma Rudolph, ki je zmagala le z dvema glasovoma razlike pred najhitrejšim tekačem na svetu Nemcem Arminom Haryjem. V anketi je sodelovalo 24 časopisov in 10 jih je bilo za ameriško tekmovalko, ki je na letošnjih olimpijskih igrah dosegla velik uspeh. Nekateri časopisi so glasovali morda preveč »nacionalno pobarvano«, tako

je predstavnik Italije, turinska »La Stampa« glasovala za Berrutija, norveški Sportsmanden za domačega hitrostnega drsalca Knuta Johannesena, vzhodnonemški Sportecho pa za skakalko v vodo Ingrid Kraemer.

Iz vrstnega reda se lahko vidi, da je na prvem mestu lahka atletika, ker je med prvo desetorico kar sedem atletov.

Wilma Rudolph je v Rimu osvojila tri zlate kolajne (100 in 200 m ter štafeta 4x100 m).

LESTVICA LETOSNJIH NAJBOLJSIH ŠPORTNIKOV

1. Wilma Rudolph (ZDA) - atletika 145 točk
 2. Armin Hary (Nemčija) - atletika 143 točk
 3. Herb Elliot (Avstralija) - atletika 136 točk
 4. Rafer Johnson (ZDA) - atletika 124 točk
 5. Jurji Vlasov (SZ) - dvig. uteži 98 točk
 6. Bolotnikov (SZ) - atletika; 7. Davis (ZDA) atletika, 8. Saklin (SZ) - telovadba, 9. Boston (ZDA) - atletika in 10. von Saltza (ZDA) - plavanje.
- Doslej so osvojili naslov najboljšega športnika sveta naslednji tekmovalci:
- 1947 - Alex Jany (Francija) - plavanje
 - 1948 - Fanny Blankers-Koen (Nizozemska) - atletika
 - 1949 - Emil Zatopek (CSR) - atletika
 - 1950 - Bob Mathias (ZDA) - atletika
 - 1951 - Emil Zatopek (CSR) - atletika
 - 1952 - Emil Zatopek (CSR) - atletika
 - 1953 - Fausto Coppi (Italija) - kolesarstvo
 - 1954 - Roger Bannister (Anglija) - atletika
 - 1955 - Sándor Iharos (Madžarska) - atletika
 - 1956 - Vladimir Kuc (SZ) - atletika
 - 1957 - Vladimir Kuc (SZ) - atletika
 - 1958 - Herb Elliot (Avstralija) - atletika
 - 1959 - Vasilij Kuznecov (SZ) - atletika

Na sliki je moštvo Internazionale iz Milana, ki je letos pod vodstvom izkušenega argentinskega trenerja Herrera ena izmed najboljših italijanskih enajstoric. Od leve proti desni: Bolchi, Lindskog, Da Pozzo, Guarneri, Corso, Zaglio. Spodaj: Fongaro, Bicieli, Angelillo, Firmani in Gatti

Tekma s smrtjo 42.

E. Z.

Ljudje na Appellplatzu so mahali z rokami, kričali, vriskali in se smejali, kot da so ponoreli. Nekateri so tekali sem in tja in vihteli kape, drugi so plezali na strehe barak. Pozneje smo zvedeli, da se je raznesel glas, da so zavezniki že prišli. Bila je seveda samo govorica. Ko se je izkazalo, da ni resnična, je zavladovala v taborišču smrtna tišina. Vsi smo pričakovali, da se bodo SS-ovci maščevali. Toda nič se ni zgodilo. Najbrž so tudi sami verjeli in se razkropili. Zadeva ni imela nobenih posledic in nihče ni prišel v taborišče poizvedovat, kdo je raznesel tisti glas.

Iz taboriščne kuhinje so prihajala obvestila, da zmanjkuje hrane, da je le še za kak dan. Tega smo se skoraj veselili. Bilo nam je najboljši dokaz, da prihaja konec. Nekaj dni bi pač vzdržali tudi brez hrane, če bi le vedeli, da nas čaka nato svoboda. Obroki kruha so se res manjšali od dne do dne. Tudi SS-ovca v Revierju že dolgo nobenega nismo videli. Vedno bolj poredko so prihajali v taborišče in hitro spet izginili. Minevala sta jih nadtost in samozavest. Zdaj so vedeli tudi oni, da je prišel konec. Vendar so se nekateri še kljub temu kazali surovi in nesramni, najbrž zato, da bi internirancem ne pokazali svojega strahu in potrnosti.

Vendar pa tudi mi še nismo bili čisto prepričani, da bomo živi dočakali prihod zaveznikov. Krožila je govorica, da je poseben oddelek bosanskih SS-ovcev nalašč zato ostal v Dachauu, da nas pred prihodom zaveznikov vse pobije, medtem ko so druge poslali na fronto. Toda krožilo je toliko govoric, da že nobene več nismo jemali resno. Zakaj bi čakali, če nas mislijo pobiti, smo si rekli. Ali bi ne bilo bolje, da nas takoj pobijejo in uničijo vse taborišče? Nekateri, ki so bili po naravi nagnjeni k pesimizmu in plašljivosti, so kljub temu živeli v morečem strahu pred tako možnostjo in s trepetajočim srcem prisluškovali vsakemu šumu

v taborišču. Drugi pa smo bili flegmatični. Ni mogoče, da bi nas čakala smrt prav pred koncem, ko pa smo že toliko časa vzdržali, smo razmišljali. Poleg tega ni tako lahko uničiti trideset tisoč ljudi, ki se čutijo že napol svobodni in bi se divje bojevali za rešitev in življenje. Morda smo začeli tudi že podcenjevati uničevalne možnosti, s katerimi so še razpolagali nacisti.

Imena nemških mest, ki so padala v zavezniške roke, so kar deževala, in imeli smo na občutek, da smo na nekakšnem otoku, kjer še vladajo nacisti, medtem ko že na vseh straneh pljuskuje valovi svobode. Toda to je bilo razumljivo, ker smo bili približno na sredini južne Nemčije in tako bodo zavezniške vojske zadnje prodrle do nas.

Ker skoro ni bilo več videti SS-ovcev v taborišču, so tudi kapoti popustili v svoji strogosti, ki je imela seveda svoj izvor v strahu, in tako je disciplina v taborišču zelo popustila. Skoro nihče več ni delal, razen v kuhinji. Ljudje so se ves dan potepali po taborišču in tudi mnogi bolniki iz Revierja so skrivaj odhajali tja, četudi je bilo strogo prepovedano, ter prinašali nazaj sveže novice, resnične in neresnične. Ob določenih urah se je vse razteplelo, toda včasih so zasopihani pribežali nazaj, če se je raznesel po taborišču glas, da prihaja SS-ovska obhodnica. Predstavljal si si pač, da se bodo najprej lotili zdravih, če res nameravajo kaj takšnega.

Nekega jutra — mislim, da je bil petek — se je raznesel po vsem taborišču in seveda tudi po Revierju glas, da visi na upravnem poslopju pri vходу bela zastava. Čeprav smo vedeli, da prihaja konec, se je marsikomu zazdelo nemogoče, da bi bili SS-ovci sami izobesili belo zastavo. Toda bila je resnica. Celega procesa so romale na Appellplatz in si ogledovale tisto belo zastavo. Konec je bil torej tu. Toda na stražnih stolpih okrog taborišča je bilo še vedno vse polno SS-ovcev in tudi taboriščni izhodi so bili zastraženi. V tem se ni še nič izpremenilo. V nas sta se bojevala veselje in dvom. Ali ni morda vse skupaj le komedija in morda provokacija, da bi se začeli neredi. Nakar bi nas lahko pod tem izgovorom pobili?

(Dalje)

GOSPODARSTVO

Običajna krmila, njih vrednost in cena

S smotrnim krmljenjem živine hočemo doseči čimvečji dohodek v čimkrajšem času in s čimnižjimi stroški. To pa lahko dosežemo samo, če svoje živali dobro poznamo in vemo, česa so sposobne, in če tudi vemo, kakšno krmo potrebujejo. Živorejek mora seveda to krmo tudi poznati in mora biti sposoben, da jo lahko precepi.

Krmila ocenjujemo po njih krmilni vrednosti. Kot enota je vzeta krmilna vrednost enega kg ječmena. V 100 kg ječmena v zrnu je torej 100 krmilnih enot. Ker stane danes 100 kg ječmena okoli 5.500 lir, stane vsaka krmilna enota v ječmenu 55 lir. To število smo dobili tako, da smo ceno enega stota ječmena delili s številom krmilnih enot v njem. Tako izračunamo tudi ceno krmilnih enot v drugih krmilih. Poznati moramo torej ceno teh krmil in vsebino krmilnih enot v njih. Poglejmo:

Dobro travniško seno ali suha detelja vsebujeta približno 46 krmilnih enot v 100 kg, staneta pa okoli 1800 lir za stot. Če delimo ceno (1800 lir) s številom krmilnih enot (46), dobimo število 39, kar pomeni da stane vsaka krmilna enota v dobrem senu ali suhi detelji 39 lir.

Pšenična slama stane danes okoli 1500 lir (vedno za stot), vsebuje pa samo 15 krmilnih enot; vsaka krmilna enota v pšenični slami stane torej 100 lir. Enako ceno ima tudi ovsena slama, ki pa vsebuje 23 krmilnih enot; zato stane vsaka krmilna enota v ovseni slami 65,50 lire. Pšenične otrobi vsebujejo 75 krmilnih enot, stanejo pa 4800 lir, torej stane krmilna enota 64 lir. Krompir vsebuje 26 krmilnih enot in če stane stot 2000 lir, pride vsaka krmilna enota na 77 lir.

Najmanj stane krmilna enota v koruzi, za katero danes uporabljamo predvsem hibridno ali križano koruzo. Ta vsebuje 106 krmilnih enot in če stane stot 4000 lir, pride vsaka krmilna enota na 38 lir. Najdražjo krmilno enoto nam pa daje mleko: vsebuje 22 krmilnih enot in pri ceni 45 lir za liter stane vsaka krmilna enota 205 lir. — Pri drugih običajnih krmilih so naslednje količine krmilnih enot: Lanene krmilne pogače 113, moka iz soje 111, moka iz podzemeljskega oreška (pištači, arachidi) 125, koruzne pogače 100, bob 100, sveža trava 12, listi in vrat pese 10, krmilna pesa 11, sladkorna pesa 23, želod 75. Če poznamo ceno navedenih krmil, lahko sami izračunamo, koliko stane vsaka krmilna enota v njih!

Iz zgornjih števil je razvidno, da so trenutno najcenejše krmilne enote v hibridni koruzi in dobrem senu ali suhi detelji. Ka-

zalo bi torej krmiti živino samo s temi krmili? Lahko bi tudi to storili, a zavedati se moramo, da mora biti krma raznolična, ne vedno enaka. Poleg tega ne moremo enako krmiti vseh živali; visoko mlečne krave zahtevajo drugo krmo, kot zadostuje za jalove; mlade živali morajo biti drugače krmljene kot odrasle. Vse to je treba upoštevati.

Iz vsega tega pa izhaja, da sodobni živinorejec mora mnogo znati in zato se nikdar dovolj ne nauči.

TOPLOTA V HLEVU

Živina trpi zaradi prevelike vročine in prevelikega mraza. Za govedo je primerno, če je v hlevu od 12 do 18° C, torej takšna toplota, ki je najbolj primerna tudi za ljudi. Če je toplota višja, se mlečnost niža. Če je v hlevu višja toplota od 25 do 28° C, se mlečnost zniža za okoli 10%; pri višji toploti pa se mlečnost hitro niža in pri 32° C daje krava že eno tretjino manj mleka.

Krava z lahkoto prenaša toploto, če je le malo nižja od 12° C, pri nižji seveda občuti mraz. V takem primeru živina požre več krme, ki se delno spremeni v toploto. Na noben način bi ne smelo biti v govedem hlevu manj kot 5° C.

Jasno je, da tudi prašiči in kokoši bolje uspevajo v zmerno toplem prostoru kot v prevročem ali premrzlem. Če pa se bo žival dobro počutila, bo imel njen gospodar od nje največ koristi.

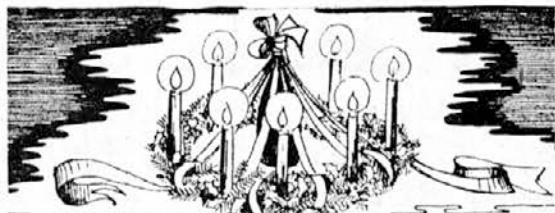
ŽENA IN DOM

SREDISCE DOMA

Niso še tako daleč za nami tisti časi, ko je bila kuhinja središče doma in družine. Kuhinja ali kakor ji Vipavci značilno pravijo »hiša«, je bila res osrednji del hiše. Tu se ni samo kuhalo, tu je stalo tudi ognjišče z zglavnikom in vedno tlečo čulo, ki je pomenila in dajala toploto družini. V hiši in okoli domačega ognjišča se je razvijalo vse družinsko življenje. Otroci so za kotom poslušali dedove pripovedke, starejši so tu prebirali ob zimskih večerih povesti iz večernic. Mozaki so modrovali na klopih ob ognju o letinah in vojnah. Od detinske do starčevske dobe, vedno je bilo ognjišče v kuhinji prostor za oddih in delo.

Danes je pojem kuhinje in ognjišča že pozabljen. Najprej je spodril ognjišče moderni štedilnik. Brž po prvi vojni se je po vseh na novo pozidanih hišah uveljavil, da ne govorimo o meščanskih. Le redke so še v Vipavski dolini ali goriški in tržaški okolici hiše z ognjiščem in njegovo domačnostjo. Le v moderno polizanih predmestnih gostilnah za bogate izletnike postavijo kak stiliziran »fogoler«, ker je nekaj folklorne še vedno v modi.

V mestnih stanovanjih pa kuhinje sploh ne najdeš več. Jed se pripravlja na hitrico v neakosnih vdolbinah, kjer ni plamena in loncev. Gospodinja ali neko bitje pretika stikala in pritiska na gumb, pa je vse skuhan, pomito in pospravljeno. Jesti že tako ni treba v tem razburljivo naglem življenju, ko družine niso več družine, ko je kuhinja postala

GOVEDARSTVO NA JAPONSKEM

Še pred 100 leti ni bilo na Japonskem pravega govedarstva, ker goved skoraj poznali niso. Komaj leta 1873 so začeli urejati prve govedoreje s pomočjo uvoženih angleških pasem Shorthorn, Guernsey, Devon in drugih. S križanjem teh pasem se je razvila japonska pasma Wagyu, ki šteje v današnji japonski govedoreji nekaj manj kot 3 milijone glav. Ta pasma je sorazmerno majhna, saj so krave manjše kot toliminske belanke. Gojijo jih predvsem za delo in za meso, manj za mleko. Kot mlečno govedo se je v zadnjem času uveljavila frizijsko-holštanjanska pasma, ki šteje skoraj 700.000 glav ali nad 97% vseh mlečnih krav. Od ostalih mlečnih pasem je nekoliko bolj zastopana samo pasma Jersey, vse ostale pasme so zastopane s komaj kakšno desetino glav. Srednja mlečnost frizijsko-holštanjanskih krav znaša 4500 kg mleka letno. Uvažajo jih predvsem iz ZDA, deloma tudi iz Nove Zelande. Krave pasme Wagyu dajo povprečno okoli 1000 litrov mleka na leto.

GOVEJA IZKAZNICA

Kot moramo imeti ljudje osebne izkaznice, tako bodo v Franciji od prihodnjega aprila naprej morali živinorejci imeti posebno izkaznico za vsako nad 6 mesecev staro govedo, če ga bodo hoteli gnati izven domače občine. Na izkaznici bo moralo biti razvidno zdravstveno stanje živali, in zlasti to, da je bila cepljena proti virusu slinavke in parkljevke. Francija ima danes toliko živine, da lahko izvažata klavno živino, ki pa je Nemci in tudi Angleži nočejo kupovati, češ da je v Franciji slinavka in parkljevka preveč razširjena.

neke vrste kemični laboratorij, ko je dom nekaj dolgočasnega.

Morda je tudi moderni človek občutil, da mu doma manjka osrednji kotiček, poln domače privlačnosti. Zato so se že pojavile v novih stanovanjih kuhinje, oddeljene s pregrinjalom od drugega stanovanjskega prostora.

Za mladoporočeni par je seveda kar dovolj. Če pa družina zraste, je že potreben družinski osrednji prostor. Sprejemnica to ne more biti, pač pa jedilni prostor poleg kuhinje ali kar kuhinja sama.

Zato so v severni Evropi stavbeniki že opustili v modernih stanovanjih nič ali malo kuhinje in gradijo že večje kuhinjske prostore, ki vzbujajo družini občutek osrednjega prostora v stanovanju. Ko bo kuhinja zopet postala središče družine, zbirališče vsaj opoldne in zvečer, bo tudi družina spet postala živo občestvo, ne pa brezdušna in prepirljiva gmo-ta slučajnih prišlecev.

Repentabor:

Predloženi dve kandidatni listi

Po živahnih pogajanjih in pripravih sta bili v ponedeljek končno predloženi dve kandidatni listi, ki se bosta potegovali za zaupanje volivcev na občinskih volitvah z dne 15. januarja. Prva je bila na tajništvu občine predložena Slovenska lista z naslednjimi kandidati: Guštin Edvard — Col 5, Guštin Emil — Repen 46, Komar Karel — Fernetiči 5, Lupinc Branko — Col 18, Milič Alojz — Repen 49, Škabar Karel — Repen 40, Škabar Jože — Repen 54, Škabar Leopold — Repen 18, Štepančič Aleksander — Col 3, Štok Pavel — Col 19 in Zlobec Avguštin — Fernetiči 9.

Kmalu zatem je bila vložena Lista demokratične enotnosti z naslednjimi kandidati: Bizjak Josip — Col 10, Guštin Alfonz — Col 12, Guštin Ivan — Repen 10, Guštin Maks — Col 9, Guštin Veljko — Repen 86, Križman Ferdinand — Repen 90, Lazar Josip — Repen 60, Purič Ivan — Repen 9, Purič Milan — Repen 57, Škabar Franc — Col 39, Škabar Ivan — Repen 1 in Škamperle Josip — Col 24.

Kot vidimo, je današnje stanje precej drugačno, kot je bilo pred dvema mesecema, ko so se prvič pripravljali na upravne volitve. Tedaj sta bili ob sodelovanju voditeljev SDZ, KP in NSZ iz Trsta sporazumno sestavljeni dve listi (večinska in

manjšinska), tretjo listo pa so predložili neodvisni kandidati z dosedanjim podžupanom Veljkom Guštinom na čelu.

Tokrat pa je SDZ vložila svojo listo, medtem ko so kandidati NSZ, KP in neodvisni kandidati na skupni, tako imenovani Listi demokratične enotnosti. Volilni boj se bo torej odvijal med tema listama.

Naj še omenimo, da je od kandidatov na Slovenski listi le Zlobec Avguštin iz Fernetičev bil član zadnjega občinskega sveta. Na drugi listi pa kandidira osem bivših svetovalcev, med njimi dosedanji župan Bizjak in oba odbornika, se pravi Veljko Guštin ter Lazar Josip.

DIJASKA MATICA

obvešča,
da je izšel njen namizni beležni koledar za leto 1961;

vabi
vse svoje prijatelje in podpornike, da si nabavijo praktični koledar, ki je edini slovenski namizni beležni koledar;

prosi
vse svoje poverjenike in sodelavce, naj se potrudijo, da ponudijo koledar vsem svojim sorodnikom in znancem;

dostavi
v mestu na dom koledar vsakemu naročniku, ki naroči koledar po telefonu na številki 93-167 ali 31-119.

NOVA DOKTORICA

Pred kratkim je z odličnim uspehom promovirala na filozofski fakulteti tržaškega vseučilišča gđ. Marija Ravnikar iz Trsta. Novi doktorici izreka uradništvu »Novega lista« prisrčne čestitke ter ji želi mnogo uspeha na novi življenjski poti.

SLOVENSKI VISOKOŠOLSKI SKLAD
»SERGIJ TONČIČ«

ki je bil ustanovljen na pobudo visokošolcev z namenom, da pomaga visokošolcem s strokovno študijsko knjižnico, obvešča visokošolce, da posluša omenjena knjižnica vsak petek od 15. do 16. ure v prostorih Narodne in študijske knjižnice, Ul. Geppa št. 9, IV. nadstropje.

Drugi ugankarski natečaj

Danes zaključujemo naš drugi ugankarski natečaj. Ker je vzbudil precejšnje zanimanje med bralci, bomo s to rubriko nadaljevali enkrat prihodnjič. V 11 številkah smo objavili skupno 77 iger, križank in drugih podobnih zank in ugank s skupno 171 točkami.

Največ točk, in sicer 170, je nabral TIRAS GROM iz Štmarje (Pevma), Villa Vasi 4. Dobil bo dve lepi knjižni nagradi.

Drugi je Andrej Beličič z Opčin, Alpska 32, ki je dosegel 167 točk; tretji je Franjo Vrčon iz Trsta, ul. F. Severo 83/III., ki je nabral 137 točk. Na četrtem mestu je Viktorija Kjuder iz Tomaja 68, ki je nabrala 130 točk. Sledijo drugi reševalci z manjšim številom točk.

Od treh zgoraj omenjenih reševalcev prejme vsak po eno lepo knjižico. Ob koncu natečaja se toplo zahvaljujemo vsem sodelavcem in reševalcem in jim še posebej voščimo vesel božič in srečno novo leto.

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša
Tiska tiskarna »Graphis« - Trst ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 29-477

RADIO TRST A

• NEDELJA, 25. decembra, ob: 9.00 Fantazija božičnih motivov; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 12.00 Škedenjski zbor; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj — Kronika tedna v Trstu; 14.45 Vokalni kvartet iz Ljubljane; 17.00 »Mesijeva mati«, božična igra (Tončka Curk), igrajo člani RO; 19.00 Nedeljski vestnik; 19.15 Pri jaslicah, album božičnih melodij; 21.00 »Sv. Jožef in Marija gresta v mesto Betlehem« (Martin Jevnikar); 22.10 Nedelja v športu.

• PONEDELJEK, 26. decembra, ob: 8.30 Kmečki ansambl; 10.00 Božični utrinki iz tujih dežel (Fr. Orožen); 11.30 »Steklarjev božič«, pohorska pravljica (Jože Tomažič), igrajo člani RO; 15.30 Slovenske zborovske skladbe; 17.00 »Pekel je vendar pekel«, fantazija v dveh dejanjih (Josip Tavčar), igrajo člani SG v Trstu; 19.00 »Njen otrok«, novela Fr. Jeze; 20.00 Sportna tribuna; 20.30 Rossini, »Mojze«, opera v 4 dej. Orkester in zbor neapeljskega gledališča »San Carlo« vodi Tullio Serafin.

• TOREK, 27. decembra, ob: 18.00 Radijska univerza — Ivan Rudolf: Cudovitosti rastlinstva: »Stročnice in njihov pomen«; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Tvorbnica sanj, obzornik filmskega sveta; 22.00 Italijansko sodobno pesništvo v delih sedmih predstavnikov mlajšega rodu: Josip Tavčar: »Leonardo Sinigalli«.

• SREDA, 28. decembra, ob: 18.00 Dragoceni kamni — Mario Kalin: »Galerija draguljev«; 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starc); 20.30 »Saul«, tragedija v pet h dej. (Vittorio Alfieri - Vinko Beličič), igrajo člani RO.

• ČETRTEK, 29. decembra, ob: 18.00 Radijska univerza — Rafko Dolhar: Nekaj o kemoterapiji: »Kemoterapija in zdravstveni napredek«; 18.30 Samospevi Vasilija Mirka in izvedbi sopranistke Nade Zrimšek, pri klavirju Breda Rajh; 19.00 Širimo obzorja — Umetnost naših cerkva: »Milje« (Jože Peterlin). Približno ob 21.25 Književnost — Martin Jevnikar: »Knjige zbirke Kondor«. Približno ob 22.00 Umetnost — Franc Jeza: »Iz zgodovine dunajskega Burgteatra«.

• PETEK, 30. decembra, ob: 18.00 Etnografski zapiški — Vili Hajdnik: »Pri lovcih na glave na Borneu«; 19.00 Sola in vzgoja — Anton Kacin: »Försterjeva vzgojna načela«; 21.00 Umetnost, književnost in prireditve v Trstu; 21.20 Koncert operne glasbe, ki ga vodi Mario Figuera s sodelovanjem sopranistk Clare Scarangelle in Lidie Serafini, tenorista Alda Raccona in basista Alessandra Madalene; 22.00 Občletnica tedna — Ivan Učenkovič: »Ustanovitev Angleške Vzhodnoindijske družbe pred 300 leti«; 22.15 Italijanska povojna glasba.

• SOBOTA, 31. decembra, ob: 13.30 Hobrodošle! Plošče prvič v oddaji; 15.30 Moč uniforme, burka s petjem v treh dejanjih (Jaka Štoka - Slavko Rebec), igrajo člani SG v Trstu; 18.00 Radijska univerza — Ivan Artač: Razvoj Evrope: II. del: Srednji vek: »Balkansko vprašanje«; 18.30 Hačaturjan: Maškera-da, suita, Čajkovski: Valček iz Serenade, op. 48, Bartók: Romunski narodni plesi; 19.00 Pomenek s poslušalkami; 20.40 Zbor »France Prešeren«; 21.00 Silvestrov varieté; 24.00 Srečno Novo leto 1961!

TEDENSKI KOLEDARČEK

25. decembra, **nedelja**: Božič, Rojstvo Gospod.
26. decembra, **ponedeljek**: Stefan
27. decembra, **torek**: Janez Evangelist
28. decembra, **sreda**: Nedolžni otroci
29. decembra, **četrtek**: David
30. decembra, **petek**: Evgenij
31. decembra, **sobota**: Silvester
1. januarja, **nedelja**: Novo leto 1961
2. januarja, **ponedeljek**: Makarij
3. januarja, **torek**: Presv. ime Jezusovo
4. januarja, **sreda**: Tit
5. januarja, **četrtek**: Telesfor
6. januarja, **petek**: Sv. trije kralji
7. januarja, **sobota**: Valentin

JOK ONKRAJ ZIDU

(Nadaljevanje z 11. strani)

»Kdo gre z nami?« je vprašal, ko je bilo dekle privezano na nosilih. Stara človeka sta molčala.

»Jaz,« je rekel Peter.

»Dobro, vzemite s seboj kak njen dokument.«

Peter je vzel s stola njeno torbico; listek izpod njenega vzglavja je spravil v žep.

Pred hišnimi vrati se je ravnokar ustavljal policijski avto.

»Zakaj se je zastrupila?« je hotel vedeti eden od policistov.

»Ker je preveč sama ... tudi na sveto noč,« je rekel Peter.

»Ali bo umrla?« je vprašal zdravnika, preden je zlezel v avto k njej.

»Upajmo da ne, ker ste jo kmalu odkrili. Čez kake pol ure pa bi bilo morda že prepozno, ker je zaužila precej tablet, kot se zdi.«

Peter je začutil, kako mu je veselje napolnilo dušo. Bil je skoro srečen. Zazrl se je v blede, lepi obraz v okviru temnih las na beli gumasti blazini, ki je zdaj pa zdaj trznil kot v bolečini in na katerem so se še poznale sledi solz, in se zavedel, da je za vedno rešen svoje osamljenosti. »V sosedni hiši je živila, samo zid je bil vmes, pa sploh nisem vedel, da je na svetu,« se je čudil sam v sebi. »Živimo kot vsak v svoji puščavi.«

Avto je med tuljenjem sirene drvel po skoraj praznih ulicah, njemu pa je bil to vriskajoč glas zmagujočega življenja.

In ko se je pol ure pozneje peš vračal v burji in dežju iz bolnišnice — niti spomnil se ni, da bi bil poklical taksi — je vedel, da ni bila zanj še nobena sveta noč lepša.

KONEC

Pogled ji je še poslednjikrat obstal na predmetih v sobi. Spomini so vstajali. Nato je odločno odprla vrata. Na hodniku je za sekundo prisluhnila. Nobenega glasu. Odhitela je po hodniku in skozi stranska vrata na vrt. Ni se ozrla, ker se je bala, da bi srečala očeta. Šele na ozki gozdni stezi se je ustavila. Skozi drevje se je svetlikalo pročelje vile in gospodarskih poslopij. Globoka žalost se ji je zarezala v srce, ko se je zavedla, da zapušča rodno hišo in očeta. Pa saj se ji je že docela odtujil in postal slepo orodje v ženinih rokah.

Ko se je Adrana obrnila, je spreletel smehljal njen lep obraz. Misli so letele ljubljenu naproti. Že večkrat je Adrana hodila po tej bližnjici v mesto, a še nikoli se ji ni zdela tako dolga. Ko je ugledala prve mestne hiše, jo je prevzel strah, da ljubega ne bo našla. Spet je pohitela, da bi ga našla.

Zasopla se je ustavila pred časopisnim poslopjem. Zvečerilo se je že. Z veseljem je ugotovila, da je luč v Oskarjevi delovni sobi. Je še pri delu! Kmalu bo zaslišala njegov krepki glas.

»Dober večer, gospodična,« jo je ustavil stari vratar. »Kam bi želeli?«

5.

Priredil R. B.

STRTA SRCA

»Rada bi... rada bi govorila z gospodom Ferjanom,« je hlastno spregovorila.

Vratar je opazil njeno razburljivost. Podzvestno je slutil, da bo od njegovega odgovora odvisna usoda lepega dekleta.

»Z doktorjem Ferjanom...?«

»Ga ni več tu? Je že odšel?«

»Da, je že...« Bliskovito se je Adrana obrnila in stekla na ulico.

»Hudo jo je prizadelo,« je mrmral stari mož sam s seboj. Zasluhlil je zvezo med obema mladima človekoma. Primerna je za prikupnega glavnega reporterja, si je mislil. Hotel ji je tudi previdno povedati, da se je letalo z doktorjem Ferjanom najbrž že dvignilo, pa jo je ta tako hitro odvihrala.

Pot od založništva do Oskarjevega stanovanja je bila komaj deset minut dolga. Danes je pa kar ni mogla prehoditi. Hitela je nič je ni ovirala težka ročna torba. Od daleč je mahala javnemu vozniku. Planila je v avtu. »Pohitite, pohitite,« je prosila.

»No, no, saj ne gori,« je brundal voznik, »je vendar pognal vozilo, da sta se že po nekaj minutah ustavila pred lepo, v zelenje ovito vilo v stranski ulici. Adrana jo je dobro poznala.

»Naj počakam, gospodična?« je vpil voznik za njo, ko je pozvonila pri vrtnih vratih.

»Da, počakajte!«

Komaj je dočakala, da so se vrata odprla.

»O, gospodična,« jo je prijazno sprejela Oskarjeva gospodinja. »Čudila sem se, da niste prišli...«

»Ga ni več tu?« je hitela Adrana. »Je že odšel?«

»Seveda, gospodična Vrhovčeva, kaj ne veste?«

»Ga ni več... Oskarja...« je govorila bolj sebi kot gospodinja. Kar zameglilo se ji je. Zaželela si je, da bi se zemlja pod njo odprla in konec bi bilo bridkosti.

»Odpotuje kot dopisnik v Severno Afriko,« je umevajoče pristavila gospa. »Tako nenadno je vse prišlo. Nič ni povedal. Samo toliko, da odpotuje nocoj z letališča.«

»Z letališča?« Nenadoma se je povrnilo življenje v žalostno dekle.

»Da, gospodična, tako je vsaj rekel...« Stara gospa se je začudila kakor malo prej vratar, ko se je Adrana osuknila in kar zbežala na cesto.

—0—

Oskar Ferjan je medtem čakal na letališču. Sekundni kazalec na veliki uri se je sunkoma premikal. Sunki so kar prebadali njegovo srce.

(Dalje)

Globoko potrti sporočamo, da nas je v četrtek, 22. decembra, iznenada za vedno zapustil soustanovitelj našega lista in njegov dragoceni sodelavec

dr. Joža Bítežnik

Trst, 22. 12. 1960

Uredništvo in uprava
Novega lista

TRGOVINA Z MANUFAKTURNIM BLAGOM IN MODNO DROBNARIJO

Kristan Susič

TRST - UL. ROIANO 2 - Tel. 32-515

Velika izbira po najnižjih cenah

Vesel božič in uspeha polno novo leto 1961

GOSTILNA

REPENTABOR

Telefon 21-360

FURLAN

Pristna domača vina in izborna kuhinja

GOSTILNA

NINI

TRST - UL. VALDIRIVO 32, tel. 38-915

Vošči cenjenim gostom vesel božič in srečno novo leto 1961

ZNANA GOSTILNA IN TOBAKARNA

Kralj

TREBČE - Telefon 21-170

vošči vesele praznike in se priporoča

PRODAJALNA SADJA IN ZELENJAVE

Grilanc Marij

TRST - Ulica MIRAMARE 181

želi vsem prijateljem in znancem vesel božič in srečno novo leto!

KAVARNA

BAR

„Cellini“

Vošči vsem svojim

cenjenim klientom

srečno in veselo Novo leto!

TRST — Ulica Cellini, 3

Obilo uspeha in sreče v novem letu 1961
želi cenjenim odjemalcem

Orel Jože

TRGOVINA JESTVIN

TRST - UL. GEPPA 8 - TEL. 23-869

TRGOVINA IN DELAVNICA ČEVLJEV

GEC

ROJAN

TRG TRA I RIVI 2

Telefon 31-198

vošči cenjenim odjemalcem vesele praznike!

RIBARNICA

Pertot Marčela

TRST - BARKOVLJE - Ul. Perarolo 2

Telefon 28-415 želi vsem vesele praznike!

CALZOLERIA TELEFON 96-536

Fiorentina

TRST - ULICA TARABOCCHIA 2

ima v zalogi vse vrste čevljev in gumijastih copat za otroke, moške in ženske

ZNANA KROJAČNICA

SMRDEL ex Baučer

TRST - UL. XX. SETTEMBRE 22, tel. 96-796

vošči vesele božične praznike in srečno novo leto vsem svojim cenj. klientom in znancem!

Vesel božič in uspeha polno novo leto želijo:

TRGOVINA JESTVIN

Velisček Teodor

GORICA — UL. MONTESANTO 91
Telefon 32-85

ZNANA URARNA

■ **Šuligoj** ■
GORICA — UL. CARDUCCI 19
(Gosposka ulica)

GOSTILNA

FIEGL

GORICA — Trg E. DE AMICIS 11

VINOAGRARIA

GORICA — TRAVNIK 4

Telefon 53-95

ZALOGA DRV, PREMOGA IN
STAVBNEGA MATERIALA

SAJEVIC

GORICA - TRG CAVOUR 6 - Tel. 34-96

RESTAVRACIJA

ALL'UNIVERSITÀ

pri univerzi
GORICA — P.zza VITTORIA 3

PODJETJE

ČUK

GORICA — TRG CAVOUR 9, tel. 35-36
— CORSO VERDI 54, tel. 21-60

ELEKTRICNE
IN VODOVODNE NAPELJAVE**Stanko Koren**

GORICA - UL. MATTIOLI 11 - Tel. 32-71

TRGOVINA ČEVLJEV

Čotar Andrej

GORICA - UL. RASTELLO 34 - Tel. 36-67

PODJETJE **Plahuta Ignac**

GORICA - UL. D. D'AOSTA 4, tel. 50-23
Kolesa, motorna kolesa, nadomestni
deli in motorji znamke »I R I D E«

govcih in tvrdkah

kupujte pri tr

ki
oglašajo
v

**NOVEM
LISTU!**

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi

TRGOVINA JESTVIN

TERPIN FRANC

STEVERJAN - tel. 47-75

Kmetijski stroji in druge potrebščine

HOTEL - RESTAVRACIJA

Zlati jelen - Cervo d'oro

GORICA - UL. BELLINZONA 11 - Tel. 24-97

KATOLIŠKA KNJIGARNA

GORICA - TRAVNIK
Papirnica - Knjigarna - Devocionalije
Na drobno in na debelo

MIRODILNICA

ČEKET

TRST - UL. SOLITARIO 11 - Tel. 95-442
želi odjemalcem vesele praznike!

TRGOVINA ČEVLJEV

Uršič Benjamin

GORICA - UL. RASTELLO 30

PODJETJE LESNEGA KURIVA

Karel Miščou

Gorica, Ul. Angiolina 23, Tel. 23-29

Vesel božič in uspeha polno novo leto 1961

Visini

TRGOVINA Z JESTVINAMI
TRST - UL. ROMA 15 - TEL. 23-094

KAVARNA

KAVARNA

Bratuž

GORICA - UL. MAMELI 4 - TELEF. 34-78

PEKARNA **Franceschini**

TRST - Trg LIBERTA' 6 - Tel. 38-984
Vesele božične praznike in srečno novo leto
vošči vsem odjemalcem

ZNANI TAPETNIK

Bahor Marij

TRST - UL. S. ANASTASIO 12, tel. 61-218
Sprejema vsakovrstna naročila in popravila

Kmečka banka

Ustanovljena 9. 3. 1909

GORICA - ULICA MORELLI 14
Telefon števil. 22-06

TRGOVINA GALANTERIJE

M. Bavcon

Gorica — Ul. Carducci 6 (Gosp. ulica)

KROJAČNICA

M. Bavcon

Gorica — Ul. S. Giovanni 5, tel. 31-93

LESNA TRGOVINA

Erzetič - Dediči

GORICA - UL. MATTIOLI 1 - Tel. 28-39

Zaloga drv, premoga, apna in plina Agipgas

OB NAKUPU VSAKE JEKLENKE (BOM-
BOLE) LAHKO DOBITE BOGATO NA-
GRADO!

KLOBUČARNA **M. LEBAN**

GORICA - UL. RASTELLO 28, tel. 39-07
Lepa izbira moških klobukov - tudi znamke
»Panizza« in »Barbiso« - ter ženskih in o-
troških klobukov, čepic, dežnikov itd.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. Igor Franko

GORICA - UL. CARDUCCI 7/1, tel. 29-09

ZALOGA GORIVA NA DROBNO
IN NA DEBELO**Vetrik****Ivan**

UVOZ - IZVOZ

GORICA - Ulica LANTIERI 5, tel. 25-27

tiskarna

graphis trst

ul. sv. frančiška 20 - telef. 29-477

vam hitro, solidno, poceni in lično
izdela kakršnokoli tiskovino (po-
ročna oznanila, voščila, posetnice,
pisemski papir itd.)

TRGOVINA JESTVIN

Rudi Bidovec

TRST - UL. GENOVA 13 - Tel. 37-700

želi vesele božične praznike in srečno novo
leto vsem cenj. odjemalcem in prijateljem!

Buffet*Tomazic*

T R S T

VIA CASSA DI RISPARMIO 3 - Tel. 35-301

Kranjske klobase in kraški teran,
dobiš pri Tomažiču vsak dan.

Srečno novo leto želi vsem
cenjenim odjemalcem

TRGOVINA JESTVIN

Avgust Gregorič

TRST - UL. COMMERCIALE 25 - Tel. 29-658

Veselo in srečno novo leto
želi cenjenim odjemalcem

PEKARNA IN TRGOVINA JESTVIN

ZORA ČOK

OPČINE

NARODNA ULICA 57/63 - Tel. 21-046

GOSTILNA

Ostrouška

TRST - UL. S. Nicolò 1 - Tel. 37-918

TRGOVINA
Z JESTVINAMI**Milan Bevk**

TRST - UL. D'Annunzio 9
Telefon 41-572

PODJETJE **Vlado Švara**

Elektromehanična delavnica
za avtomobile in motocikle

TRST - Ulica GIULIA 28 - Telef. 96-742

Vesele praznike želi vsem odjemalcem
TRGOVINA JESTVIN

Gregorič Marij

TRST - UL. Torrebianca 43 - Telef. 24-004

ZALOGA STAVBNEGA MATERIALA

Daneu Celestin

OPČINE - Narodna ul. 77 - Tel. 21-034
želi vesele božične praznike!

Zelite dobro hrano? GOSTILNA

"AL GAMBERO" (PRI RAKU)

TRST - Ulica Udine 37 - Tel. 24-938
Vam bo gotovo ustregla!

NAJLEPŠE CVETLICE DOBITE PRI

"Ivanki"

TRST - UL. Dell'Istria 17 - Telefon 95-052

ZALOGA VSAKOVRSNEGA
STAVBNEGA MATERIALA**Daneu
Alojzij**

OPČINE - PROSEŠKA ul. 13 - Tel. 21-044

KROJAČNICA

LADO PREMUR

TRST - UL. GINNASTICA 35/I - Tel. 45-447
želi vsem klientom vesele praznike

ZNANO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

KANOBEL MEDARD

TRST - UL. IPODROMO 16 - Tel. 90-812
želi vesele praznike

Vesele praznike želi

ZNANA TRGOVINA Z MANUFAKTURNIM
BLAGOM IN DROBNARIJO**Peter Pavel Cepar**

TRST - Ulica UDINE 36 - Tel. 28-296

Postreže vam z najboljšim blagom!
Obiščite nas in se prepričajte!

TRGOVINA JESTVIN

ŠKABAR JOSIP

OPČINE

NARODNA ULICA 42
Telefon 21-026

vošči cenjenim odjemalcem
vesel božič in srečno novo leto

Andrej Bolko mr. ph.

Farmaceutski proizvodi in kemikalije

TRST - ULICA TORREBIANCA 21/II

Import - Export

Telefon 31-315

TRGOVINA JESTVIN

Gruden Josip

DEVIN - Telef. 20-205

vošči vsem odjemalcem vesel božič
in uspeha polno novo leto!

GOSTILNA

*Pri Jožkotu***Figovec**

TRST - Ulica GHEGA 3

Najboljša postrežba po najnižjih cenah!

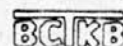

T R S T

Via Carducci 15

Telefon 29-656

Bogata izbira naočnikov, daljnogledov,
toplomerov in fotografskega materiala

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

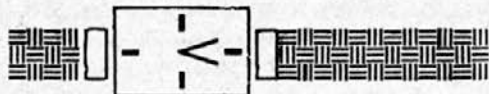
TELEFON ŠT. 38-101

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

URARNA IN ZLATARNA

Mikolj

TRST - Campo S. GIACOMO 3 - Tel. 95-881

Bogata izbira švicarskih ur
in lično izdelane zlatnine

GOSTILNA

SimoničOPCINE - NARODNA ul. 39 - Tel. 21-053
želi vesel božič in srečno novo leto vsem
cenjenim gostom!

MLEKARNA

Tel. 94-489

KARIŠTRST - Ulica S. Marco 40
vošči cenjenim odjemalcem vesele praznikeZOBOZDRAVNIK **Dr. R. Klapaty**Ordinira za zobne in ustne bolezni ter zob-
no protetiko dnevno od 15 do 18 ure
v TRSTU - Ulica Lavatolo 4/I
Dopoldne od 9. do 12. na OPCINAH

Vesele praznike želi

TRGOVINA JESTVIN

Besinovič**Franc**

TRST - Trg Sv. Frančiška 8 - Tel. 36-809

ZNANA SLOVENSKA TRGOVINA
Z MANUFAKTURO IN TKANINAMI**Franc Udovič**TRST - UL. MAZZINI 46 - Tel. 94-550
TRG PONTEROSSO 5 - Telefon 29-686želi cenjenim odjemalcem tu in onstran
meje vesele praznike!

URARNA IN ZLATARNA

Anton Malalan

OPCINE - Proseška 18

Vesele praznike

TRGOVINA S ČEVLJI

Marcel MalalanOPCINE - Proseška 18
Telefon 21-465

Tržaška

knjigarna

TRST - UL. SV. FRANČIŠKA 20
Tel. 61-792

- Najnovejše slovenske knjige
- Šolske in pisarniške potrebščine
- Jugoslovanski folklorni predmeti

želi vesel božič in srečno novo leto
vsem prijateljem dobre knjige**„LA VINICOLA TRIESTINA“**

DI ALBERTO URŠIČ

TRST — ULICA CEC. RITTMAYER 20 — TELEFON 38-380

Želimo obilo uspehov vsem cenj. odjemalcem v letu 1961

IMAMO BOGATO ZALOGO ISTRSKEGA IN VERONSKEGA VINA
KRAŠKEGA TERANA TER FURLANSKEGA IN VIPAVSKEGA VINA

TRGOVINA JESTVIN

GREGORI M.TRST - UL. D'ALVIANO 86 - Tel. 94-404
želi cenjenim odjemalcem vesele praznikeVsem cenjenim gostom želi vesel božič
in uspeha polno novo leto**DRUŠTVENA****GOSTILNA**OPCINE
PROSEŠKA ULICA

Vedno založena s prvostvornimi vini

GOSTILNA

OPCINE

Emilija Sosič-Vremec

Vesel božič in uspeha polno novo leto 1961

ZOBOZDRAVNIK

Dr. Stanislav Pavlica

TRST - Ulica GHEGA 9 - Tel. 31-813

KROJAŠKA DELAVNICA
ZA DAME IN GOSPODE*Stanislav Košuta*

TRST - UL. RAFFINERIA 5, tel. 95-498

preseli se v novo stavbo

VIA D'ANNUNZIO 11 - Blizu kina Capitol
Telefon isti

MLEKARNA

Martelanc VidaTRST - UL. MIRAMARE 50 - Tel. 29-345
vošči vsem cenj. odjemalcem vesele praznikeCenjenim odjemalcem in gostom
želi vesel božič in srečno novo letoTRGOVINA
IN BAR**Grgič Angela**

FERNETICI šte. 13

TRGOVINA JESTVIN

Urdih AlbertTRST - Ulica F. Severo 105 - Tel. 55-618
želi vsem prijateljem vesele božične praznike

PREDSTAVNIŠTVO MOTORJEV

CIMATTI HMW Črpalka AGIP

SIMIČ MARIJ

OPCINE - Narodna ul. 48 - Tel. 21-322

CVETLICARNA
IN MESNICA S KONJSKIM MESOM
ŠVAGELJOPCINE - Proseška ul. 35 - Tel. 21-482
se priporoča in želi srečno novo leto!

AVTOGARAŽA

*„Roiana“*TRST - ROJAN
ULICA MORERI 7
Telefon 35-608

SERVISNA POSTAJA

Avtoprevoz potnikov tudi v inozemstvo

ZALOGA DRV IN PREMOGA

Danilo ŠuligojOPCINE - PROSEŠKA ul. 24 - Tel. 21-172
želi vesele praznike in se priporoča

KMETOVALCI IN VRTNARJI!

Vseh vrst uvožena in doma pridelana
semena, trte, sadna drevesa, razne cve-
tlične sadike, vrtnice, poljedelske stro-
je in druge potrebščine**Marinac Vladimir**STRADA VECCHIA PER L'ISTRIA 266/a
Telefon 41-176

TOVARNA SODAVICE IN GOSTILNA

Grgič Andrej

BAZOVICA 97

želi vsem klientom obilo uspeha
v novem letuVesel božič in uspeha polno novo leto 1961
želi

GOSTILNA

Na POŠTI

(Zora Presl)

BAZOVICA 95

TRGOVINA A. PERTOT FODERAMI
PODLOGBogata izbira moškega in ženskega blaga,
perila in raznih tkanin

TRST - UL. Ginnastica 22 - Tel. 95-998

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

Požar Artemio

TRST - UL. MORERI 7 - Tel. 28-373

Prevzema vsakovrstne tovarne prevoze za
tu- in inozemstvo po najugodnejših cenah!

UVOZ - IZVOZ

TRST (302) - UL. F. FILZI 17 - Tel. 35-907

„TECHNA“

Telegram: »TECHNALUIN«

TRGOVINA Z OBUVALOM **Trevisani**

TRST - UL. G. VASARI 10 - Tel. 96-661
Oglejte si našo bogato zalogo vsakovrstnih čevljev po zelo ugodnih cenah

TRGOVINA JESTVIN

Milič Uskar

SLIVNO - Tel. 20-225

TRGOVINA Z MESNIMI IZDELKI

FONDA

TRST - SKEDENJSKA ul. 93, tel. 44-443
vošči vesele praznike in se priporoča

Vesele praznike vsem znancem in prijateljem
ZALOGA DRV IN PREMOGA

ANTON FLORIDAN

TRST - Ulica RICCI 4 - Tel. 95-714

ZNANA KROJACNICA z veliko izbiro modernega blaga za ženske in moške

DELFAR

TRST - UL. S. FRANCESCO 12 - Tel. 24-750

KAVARNA

EMIL PREGARC

RICMANJE 31

TRGOVINA JESTVIN

ŠČUKA I.

BARKOVLJE - UL. PERAROLO 4

BAR

Karel Čok

LONJER štev. 422

Vesele božične in novoletne praznike želi

Gostilna **Suban**

TRST - Guardiella Timignano 1400
Telef. 95-577

GOSTILNA

GUŠTIN

ZGONIK - Telefon 21-202

TERČON IZIDOR

SESLJAN 27

tel. 22-200
železnina, gradbeni material, itd.

GOSTILNA

Friderik Legiša

MEDJA VAS 15

Tel. 20-226

Transadria d.d.

IMPORT-EXPORT

vseh vrst lesa, trdih goriv
in strojev za lesno industrijo

TRST - Sedež: Ul. Cicerone 8/II
Telefon: Ul. Cicerone 30-214
Scalo Legnani Telefon 96-715

Terčon Josip

NABREŽINA 124

Telefon 20-122

železnina, gradbeni material itd.

ZLATARNI IN URARNI

Sedmak

V TRSTU - UL. XX SETTEMBRE 12

Telefon 96-016 in v SESLJANU štev. 43

Ure najboljših švicarskih znamk, natančna popravila in zlatnina

TRGOVINA JESTVIN

Marija Magajna

TRST - UL. MIRAMARE 50

IMPEXPORT

UVOZ - IZVOZ - ZASTOPSTVA

TRST - VIA CICERONE 8 Tel. 38-136 37-725

POTOVALNI URAD

„AURORA“

TRST - UL. CICERONE 4 Tel. 29-243

Obilo sreče vsem gostom in prijateljem

Kavarna **ŠPORT**
SEŽANA

GOSTINSKO PODJETJE

Malalan - SEŽANA

čestita vsem gostom ter se priporoča

SEDLARSKA DELAVNICA

IVAN DOLES

TRST - UL. GASPARE GOZZI 1

Izdeluje in popravlja aktovke, konjske opreme, kovčke itd.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO

TRST - Trg S. Giovanni 1 - Telef. 35-019

Emajlirani štedilniki in peči najmodernejših oblik na vsa goriva. Popolna oprema za kuhinje, jedilnice, restavracije, iz emajla, nerjavečega (Inox) jekla itd. Električni likalniki, sesalci za prah, pralni stroji, grelci za vodo, hladilniki, dekorativni predmeti umetne obrti od keramike do brušenega stekla. Lestenci ter vseh vrst električnih luči klasične in moderne oblike

PRODAJA TUDI NA OBROKE

KOLEKTIV RESTAVRACIJE

»**Mohorčič**«

SEŽANA 48

čestita vsem cenjenim gostom in se priporoča

Vespa

TRST - UL. SV. FRANČIŠKA 46, tel. 28940

Ekskluzivno podjetje - Vespe vseh vrst, nove in stare. Takošnje pošiljke v Jugoslavijo

Vse za kmetovalce

Edvard Burlani

TRST - Ulica MILANO 18 - Tel. 35-169
Krma za živino - Zita - Umetna gnojila - Žveplo - Modra galica - Poljedelski stroji - Orodje - Vsakovrstna semena

ELEKTROINSTALACIJSKO PODJETJE

Milan Ambrožič

TRST - UL. MIRAMARE 29 - Tel. 29-322

Popolna oprema za električne kuhinje, lestenci ter vseh vrst električnih luči klasične in moderne oblike - Vsakovrstna popravila in naročila!

DESTILACIJA ESENC

JANOVŠEK

Tvrda ustanovljena leta 1883
TRST - BARKOVLJE - TEL. 29-963

KAROSERIJA

DANILO PERTOT

TRST - BARKOVLJE - VIA BOVETO 5
TELEFON 29-121

Vesele praznike želi

popravila avtomobilov in avtobusov

31

za
našen
a
i
m
l
a
i
š
eP
o
t
vn
e
z
n
a
n
oSamuel
ScowillMiki
Muster

262. Peggy je vsa srečna planila k Petru, da bi ga objela, a jo je spet kar vrglo nazaj, ko je opazila dolgo kačo. »Hen, mačeto, Petra drži grmovka!« — »Ne, Peter drži grmovko!« je popravil vznemirjeni profesor, ki je bil vesel kot še nikoli. »Prepričan sem, da je to najlepša grmovka, kar jih lazi po svetu. Fant, izvrstno si se odrezal!«

263. Ko so si prijatelji ogledovali nevarno kačo, zares niso mogli razumeti profesorjevega veselja nad njo. Kar mrazilo jih je ob misli, da se jim bo pridružil tako nevaren sopotnik. Toda profesor je bil mislil na vse. Pomignil je Henu in ta je kmalu pritekel iz taborišča z veliko, močno košaro s pokrovom iz protja, ki jo je bil spletel.

264. Ves večer so popotniki sumljivo ogledovali z liano prevezano košaro. Pomirili so se šele takrat, ko so videli, da kača leži mirno in da ne skuša dvigniti pokrova. »Če jo bomo krmili, da bo sita, bo krotka kot kokoš,« je hitel zatrjevati profesor. »Pomislite vendar, da smo opravili polovico naloge, in veselite se z menoj!«

265. Naslednji dan so popotniki še pred večerom prišli na rob pragozda. Odslej je pot vodila čez nizko gričevje proti sivim gorskim grebenom, za katerimi so ležala pozabljena mesta Inkov in proti katerim je mala Ala vedno pogosteje in vedno bolj živahno iztezala roke ter vzklikala tisto besedo, ki jo poznajo povsod po svetu: »Mama!«

266. Tretji dan potovanja po planjavah sta se Peggy in Jim oddaljila od popotne družbe, da bi v okolici nabrala nekaj užitnih plodov. Visoko deblo v redkem gozdu je pritegnilo Peggyjino pozornost. »Poglej, Jim, čebele!« je veselo zaklicala in stekla k drevesu, od katerega se je slišalo brenčanje. »Naberi medu! Pomisli, kako ga bo Ala vesela!«

267. Sumeči roj se je spustil z višine proti deklici in jo zagrnil v brenčoč oblak. »To so ose! Beži!« je zakričal Jim. Toda Peggy sta že sedli dve osi na roko in začutila je bolečino, kot da bi jo zbodli z žarečo iglo. »Pomagaj, Jim!« je zasopla in planila proč. Jim jo je prijel za roko in začel, kar so mu dale moči, bežati proti taborišču.

268. Bolj se je bližal taborišču, bolj je čutil, da Peggy ne more več hoditi. Končno mu je le še mlahavo visela na roki in se na vsakem koraku opotekala, padala. Jim jo je dvignil v naročje in jo prinesel k sopotnikom. Deklica je bila nezavestna. »Velike ose so jo opikale,« je zasopel Jim. Profesorju se je zresnil obraz. »Maribundi!«

269. Pregledal je Peggy in odleglo mu je, ko je opazil samo dve oteklini. Če bi jo picilo pet ali šest os, ne bi preživela, pa tudi krepk mož bi podlegel. Ala je začudeno gledala deklico, ki je vedno tako ljubezno skrbela zanjo, kako brez moči leži na tleh. Ko ji je začel profesor polagati mrzle obkladke, je kmalu razumela.

270. Skrbno in ljubezno je tudi sama poprijela za delo. Boljše negovalke za Peggy ne bi mogli najti. Do trde noči je skrbela zanjo in ji menjavala obkladke. Šele ko je od utrujenosti zaspala, sta jo smela zamenjati Jim in profesor. Peggy je vso noč bledla, šele zjutraj je prestala krizo. Toda bila je tako šibka, da ni mogla hoditi.